

Предраг Перишић

СРЕЋА У НЕСРЕЋИ

позоришна комедија у осам сцена

ПРЕДРАГ ПЕРИШИЋ, драмски писац, филмски сценариста, писац романа, рођен је у Београду. Завршио је Академију за позориште, филм, радио и тв, одсек Драматургија у класи професора Јосипа Кулунџића.

Написао је сценарија за следеће филмове:

Љубавни животи Будимира Трајковића (1976), режија Дејан Караклајић. Прва награда за сценарио на првом Фестивалу филмског сценарија у Врњачкој Бањи, Сребрна арена за филм на Југословенском фестивалу у Пули. Награда Београд-филма за најгледанији филм године.

Рад на одређено време (1980), режија Милан Јелић. “Златна арена” за најбољу мушку улогу – Љубиша Самарџић. “Јелен” – прва награда публике на фестивалу у Пули.

Мој џајпа на одређено време (1981), режија Милан Јелић.

Развод на одређено време (1982), режија Милан Јелић.

Мајмуранџи (1985), режија Милан Јелић.

Нарру енд (1987), режија Милош Радовић (Копродукција Југославија – Италија – Француска).

Није лако са мушкарцима (1989), режија Михајло Вукобратовић. Награда Београд филма за најгледани филм године.

Полицајац са Пешиловог брда (1993), режија Михајло Вукобратовић.

Сенке усјомена (1999), режија Предраг Велиновић. Прва награда за сценарио на Фестивалу Југословенског филма у Херцег Новом. Друга награда за сценарио на Фестивалу филмског сценарија у Врњачкој Бањи. Ућешће на Фестивалу у Москви у званичној конкуренцији.

ТВ серија *Полицајац са Пејловог брда* (1995), режија Михајло Вукобратовић.

Аутор је драмских дела:

Сћрах и нада Надежде Манделшијам (Народно позориште у Београду, режија Бора Глигоровић) (1983).

Сћрах и нада Надежде Манделшијам (Народно позориште Сомбор) режија Вида Огњеновић (1985).

Животи и њихови ученици војника Ивана Чонкина, драматизација, Атеље 212, режија Зоран Ратковић (1985).

Бриљантини адаптација и драматизација, Театар Т, режија Михајло Вукобратовић (1995).

2024, весела драмска игра у једном делу (2004). Објављена у књизи “Савремена српска драма“ Београд 2005.

На конкурс за радио драму Радио Београда, 2004 године, добио је II награду за радио драму *Наставићу да ти њишем својим очима*.

“Народна књига”, 2000. године, издала му је роман *Сенке усвојена*.

На фестивалу Дани комедије у Јагодина, 2002. године, стручни жири фестивала доделио је прву награду за најбољи комедиографски текст Предрагу Перишићу за текст комедије *Хероји*.

Комедија *Хероји* је премијерно изведена у Позоришту на Теразијама 12. 05. 2006. у режији Славенка Салетовића.

На 36 фестивалу “Дани комедије” у Јагодина 2007. године, публика је својим гласовима за најсмешнију представу прогласила комедију *Хероји* у извођењу Позоришта на Теразијама, оценом 4,81. То је највиша оцена публике у историји ове комедиографске смотре. Представа је освојила статуету Јованча Мишић.

Жири фестивала “Јоаким фест” који је одржан у Крагујевцу 2007. године за најбољу представу Фестивала је прогласио представу *Хероји*.

Предраг Перишић је низ година био уредник Културно-забавног програма РТС-а. Аутор је и сценариста више десетина емисија и серија на програмима РТС-а.

Од 2000. године је редовни професор на катедри за Драматургију, на Факултету драмских уметности у Београду где предаје предмет “Филмска и тв драматургија”.

Предраг ПЕРИШИЋ

СРЕЋА У НЕСРЕЋИ
позоришна комедија у осам сцена

ЛИЦА:

СТОЈАН ДРОЊАК, (виши архивар у министарству)

КОВИЉКА (његова жена)

МАЈКА

КОМШИЈА САЈА (комшија са спрата)

ЧИНОВНИК (из министарства)

ПРВА СЦЕНА

Велика дневна соба. Једна вратица воде у кухињу друџа на терасу, врата у спаваћу собу. Собом доминира велики њлакар са ождедалом. У задњем делу сцене велики зидни саи и прозор кроз који се виде свећла града.

Иза сцене звук аутомобилских кочница, шкрица гума, звук разбијеног стакла.

У сцан улази Стојан, сав изубијан, њрљав, рука и глава у завоју, њоцејано одело.

КОВИЉКА: Црни Стојане, јеси ли то ти?

СТОЈАН: Ја сам. Ко би био други?

КОВИЉКА: Шта ти се догодило?

СТОЈАН: Срећа у несрећи!

КОВИЉКА: Срећа у несрећи? Не разумем?

СТОЈАН: Ово је најсрећнији дан у мом животу! Нећеш веровати рођен сам под срећном звездом! Дај лед, дај завоје, сав сам изубијан!

КОВИЉКА: Каква срећна звезда, види на шта личиш?! Сав си модар и плав! Више си мртав него жив! Шта се догодило? Као да је брзи воз прешао преко тебе?

СТОЈАН: Није брзи воз али је нешто горе прешло преко мене!

КОВИЉКА: Јел' си нешто поломио, јел' те нешто боли?

СТОЈАН: Глава, рука, нога имам три напукла ребра! Али није то ништа! Био сам у Клиничком центру хтели су да ме задрже, али сам ја одбио. Нема боље болнице од рођене куће. Нема бољег лекара од рођене жене! Споља сам избујијан али изнутра срећан и задовољан! Ово је мој најсрећнији дан!

КОВИЉКА: Зато што си преживео?

СТОЈАН: Не, већ зато што ме је згазио ауто!

КОВИЉКА: Згазио те је ауто?

СТОЈАН: Да. Али не било какав ауто! Него...

КОВИЉКА: Него?

СТОЈАН: „Ауди 500“. Државни ауто. Велики као тенк. Црн као ђаво! Брз као ракета.

КОВИЉКА: Државни ауто? Велики као тенк? Црн као ђаво? Брз као ракета!

- СТОЈАН: Као свемирска ракета! Није то било какав ауто.
- КОВИЉКА: Па што ниси гледао?
- СТОЈАН: Гледао сам. Ти мене добро познајеш, ја улицу увек прелазим на пешачком прелазу! И увек на зелено! Тако и данас, ја стојим на улици таман се упалило зелено светло за пешаке, ја закорачим на тротоар кад оно као да ме је гром погодио! Велики црни ауто, прође кроз црвени семафор и директно на мене! Баци ме преко шофершајбне и крова директно на земљу...
- КОВИЉКА: Црни Стојане могао си да погинеш!
- СТОЈАН: Могао сам али нисам! На срећу пао сам на главу... Ни огреботине споља. Изнутра све поломљено!
- КОВИЉКА: Стани да ти ставим лед и хладне облоге не чело... Сада ми испричај шта се тачно догодило? Полако, реч по реч! Да схватим ситуацију и околности!
- СТОЈАН: Као што сам ти рекао: ја стојим на пешачком прелазу. Упали се зелено светло, сви пешаци крену да прелазе улицу... И ја кренем за њима, а онда као гром да ме је погодио. Ауто директно на мене! Удари ме из све снаге! Возио је више од сто километара на сат!
- КОВИЉКА: Црни Стојане па како си преживео?
- СТОЈАН: Ни сам не знам! Изненада осетим, да летим кроз ваздух. Лаган као перо. Летим скоро до првог спарата зграде на углу улице а онда као камен на доле. Ударим у асфалт, направим рупу од два метра! Бацио ме до ћошка супротне улице!
- КОВИЉКА: Сачувај Боже... А тај зликовац што те је ударио? Је ли побегао?
- СТОЈАН: Не, ни говора! Зауставио је ауто сто метара даље. Из аутомобила излети један фини господин... Сав унезверен. Мислио је да ме је убио. Мало се смирио када је видео да сам жив и да мрдам!
- КОВИЉКА: И шта ти је рекао? Зашто је возио тако брзо?
- СТОЈАН: Ма није човек крив!
- КОВИЉКА: Како није крив?
- СТОЈАН: Није он возио него његово дете. Син. Учи дете да вози ауто!
- КОВИЉКА: Учи дете да вози ауто? На градским улицама. Тамо где је највећа гужва? Где може да се догоди несрећа сваког часа...

- СТОЈАН: Најбоље се учи у највећој гужви... Ауто ме је оборио али ме је господин подигао, обрисао ми крв и прашину са лица. Душа од човека, одмах сам видео!
- КОВИЉКА: Каква душа од човека, када те је скоро убио!?
- СТОЈАН: Није он него његов мали... Каже: уместо кочнице притиснуо гас, дешава се. Збунило се дете!
- КОВИЉКА: И шта ти је још рекао? Да ли се извинуо?
- СТОЈАН : Јесте, како да не! Позвао ме је и на пиће. Седнемо да попијемо пиће! Он све плаћа. И у једном моменту ми каже ко је и шта ради. А мени се већ учинио познат. Пуне ми очи прашине и крви па не видим добро али бих по гласу рекао да ми је познат! Нећеш веровати, да сам могао да пожелим, боље није могло да се деси!
- КОВИЉКА: Па ко те је згазио, црни Стојане?
- СТОЈАН: Нећеш веровати колико сам ја срећник. Згазио ме је лично господин Министар!
- КОВИЉКА: Министар? Лично те он згазио?
- СТОЈАН: Кажем ти сто пута, није он... Његов мали... Учио Министар дете да вози ауто. Глупо је да министрово дете не зна да вози ауто! И наравно где ће да га учи него на Теразијама. Каже господин Министар: најбоље се научи вожња тамо где је најгушћи саобраћај и где има највише пешака! И ја се слажем са тим. И још ми каже; где баш сада да загазим човека пред изборе. Сваки глас ми је драгоцен. Ја се и ту сложим са њим. Осећајан човек води рачуна о сваком гласу. И онда он почне да ми се правда. Каже: ја сам ваш велики дужник, замислите да се новине докопају тога да вас је мој мали згазио на пешачком прелазу. Оде служба, оде каријера! Ја сам ваш дужник а ви сте мој спасилац! И мене и моје породице! Мој мали много воли да вози овај службени „Ауди“! И јако је талентован за вожњу. Јест да има само 12 година али већ вози као одрастао! Обожава формулу један. Водио сам га прошле године у Будимпешту на „Хунгароринг“ да се упозна са Шумахером...
- КОВИЉКА: Све то теби каже господин Министар?
- СТОЈАН: Још је нешто говорио али се не сећам баш добро јер ми се мало вртело у глави. Ударио сам главом о тротоар! И онда он каже: шта ја могу да учиним за вас? Да вам помогнем да заборавите све ово?

- КОВИЉКА: И шта си ти тражио?
- СТОЈАН: Ништа!
- КОВИЉКА: Што ниси тражио стан, новац, пензију, пут око света...
- СТОЈАН: Ти у свему видиш неки интерес? Не знам ни сам. Ништа нисам тражио!
- КОВИЉКА: Ништа ниси тражио? Одело ти је поцепано, разбио си ручни сат, ребра ти поломљена...
- СТОЈАН: Знам, све ја то знам... Али некако у том часу, испред очију као да ми се упалило хиљаду свећица, чуо сам неку божанствену музику, као анђели да су певали...
- КОВИЉКА: Видео си анђеле?
- СТОЈАН: Видео сам на у даљини ватромет звезде! И неки топао и мио глас који као да је долазио са неба, је рекао: „Позови Министра на дочек Нове године!“ И усне су саме изговориле: „Господине Министе дођите на дочек Нове године код мене и моје супруге“.
- КОВИЉКА: Од свега што си могао да тражиш...? Како ти је то баш пало на памет?
- СТОЈАН: Немам појма! Само ми је излетело из уста!
- КОВИЉКА: Ти њему кажеш: „Дођите са женом код мене на дочек Нове године!“
- СТОЈАН: Да ја њему кажем: „Дођите са женом код мене на дочек Нове године!“
- КОВИЉКА: А Он?
- СТОЈАН: Он разгорачио очи. Нисам га добро видео али као да му је суза заискрила у оку. Неки божанствен осмех прекрио му је лице, осетио сам топли додир његове руке на свом образу и чуо његов нежни и пријатељски глас: „Драги пријатељу, ако је то све што тражите. Обећавам, доћи ћемо ја и моја супруга код вас на дочек Нове године“.
- КОВИЉКА: Драги пријатељу, тако ти је рекао?
- СТОЈАН: Драги пријатељу, тако ми је рекао...
- КОВИЉКА: Тако интимно и пријатељски?
- СТОЈАН: Тако интимно и пријатељски...
- КОВИЉКА: Као да се познајете сто година?
- СТОЈАН: као да се познајемо сто година...
- КОВИЉКА: Заиста срећа у несрећи?

Затамњење.

ДРУГА СЦЕНА

Између прве и друге сцене прошло је неколико месеци.

Истиа дневна соба. На средини собе свечано постављен сто. У углу јелка са свећлећим украсима. У даљини назире се град. Пада снег. Хук ветра.

Календар на зиду показује да је 31. децембар. На сапу је седам часова. Сап отикуца седам часова.

Ковиљка из кухиње доноси велике чиније са јелом и распоредјује их по столу... У великој је журби. За њом иде Стојан. При ходу помаже се шпатајом. Нервозно гледа на сап. Понекад се ухвати за леђа или за ноћу, очигледно још има болове...

СТОЈАН: Колико је сати?

КОВИЉКА: Прошло је седам!

СТОЈАН: Прошло је седам! Ништа неће бити спремно! Рекао сам ти да почнемо припреме прошле недеље...

КОВИЉКА: Три дана радим од зоре до мрака...

СТОЈАН: Касно смо кренули са припремама

КОВИЉКА: Једва стојим на ногама...

СТОЈАН: Хоћеш да те придржим?

КОВИЉКА: Молим те не дирај ништа! Не могу да радим када ти стојиш поред мене...

СТОЈАН: Радиш све по своме! Никога не слушаш, почнеш са припремама последњег дана!

КОВИЉКА: Рекао си не сме ништа да буде смрзнуто, мора све да буде свеже!

СТОЈАН: Шта ако је вегетаријанац?

КОВИЉКА: Спремна сам и за ту могућност!

СТОЈАН: А ако једе кошер храну?

КОВИЉКА: Без бриге узела сам у разматрање и ту могућност!

СТОЈАН: Теби је јасно шта ово вече значи за мене?

КОВИЉКА: Све ми је јасно!

СТОЈАН: Оваква прилика се указује једном у сто година! Да нисам кренуо на зелено да сам као и сви остали претрчавао улицу на црвено никада ме Министар не би згазио! И никада се не би десило ово вече! Ово је круна моје каријере. Министар, код нас на вечери! Не знам да ли сањам? Пожури са тим спремањем!

- КОВИЉКА: Не могу да летим... Немам десет руку! Молила сам те да ангажујемо још неког да ми помогне...
- СТОЈАН: Не размишљаш колико то кошта! Лако је трошити а тешко зарадити! Боже како сам ја срећан човек! И ти си срећна жена јер имаш мене за мужа! Ово ће бити најсрећнији дан у нашем животу...
- КОВИЉКА: Седи, хоћеш чашу воде... Видим да те још увек све боли...
- СТОЈАН: Добро је да сам жив после онаквог судара. Доктор каже: и слон би цркао а мени ништа... Ауто отишао у парампарчад. Чуо сам да нису хтели ни на отпаду да га узму. Кажу: шта ће им тај крш од метала!
- КОВИЉКА: Ти си јачи и од челика! Ти си мој „човек од челика“! Поносим се тобом...
- СТОЈАН: И ја сам срећан и поносан... Шта сам све издржао. Четири операције, нога три месеца у гипсу, рука погрешно зарасла на два места. Али највише бринем за главу?
- КОВИЉКА: Доктори кажу да је све у реду!
- СТОЈАН: Доктори кажу, доктори кажу... крпили су ме три месеца... Главу ми нису дирали, то је чињеница. Кажу ако дирају могу само да погоршају... Шта да погоршају ако је све добро? Теби могу да кажем: од када ми се догодила та срећа у несрећи ја некако гледам другачије на живот и људе око себе... Као да све посматрам са неке висине... Гледам људе око себе као неке драге особе. Као да су ми сви неки род. И познати и непознати. Свима бих хтео да учиним неко добро, да учиним свет лепшим, бољим. Да сви буду срећни и задовољни. Јуче, на улици, видим жену са малим дететом на пешачком прелазу, ни један аутомобил да стане. Ја станем на улицу, подигнем руку, зауставим саобраћај да жена мирно пређе улицу. Направи се хаос, људи вичу, псују, трубе... Нико да каже „хвала“. Чак су звали и полицију... Кажу: ометам саобраћај... Једва сам извукао живу главу... Исто тако пре неки дан, видим на улици два напуштена кучета, гладна... Свратим у самопослугу купим парче кобасице да их нахраним, када народ скочи на мене и поче да виче: народ нема шта да једе а ти кучићима дајеш кобасицу... Скочише да ме бију...

КОВИЉКА: Ниси ми то рекао...

СТОЈАН: Осећам се као да имам неку мисију...

КОВИЉКА: Мисију? Какву мисију?

СТОЈАН: Не знам ни сам... Осећам да треба људима да пружим доброту и самилост, да помогнем несрећним и болесним... Да поделим кору хлеба са гладнима... Да стари-ма пружим утеху, а младе изведем на прави пут...

КОВИЉКА: Да ли још осећаш болове у глави?

СТОЈАН: Да, повремено...

КОВИЉКА: Јеси ли рекао доктору, за главу?

СТОЈАН: Јесам, али он каже: главу не дирамо... Ако дирамо можемо само да покваримо. Ако не морамо да отварамо, боље да не отварамо! Када једном отвориш... Ништа више није исто Уђе свеж ваздух у мозак и поремети мождане токове...

КОВИЉКА: Ја се слажем са доктором: главу не треба дирати!

СТОЈАН: Хоћу још нешто да ти кажем, у поверењу: ја стално чујем неке необичне звуке...

КОВИЉКА: Шта чујеш?

СТОЈАН: Чујем како мрави ходају по зиду! Ту изнад твоје главе иде један мрав по зиду... И ја јасно чујем његове кораке... Окрени се. Видиш мравна на зиду?

КОВИЉКА: Видим... Пуна их је кућа!

СТОЈАН: Ја чујем како ходају по зиду!

КОВИЉКА: Чујеш како мрави ходају по зиду?

СТОЈАН: Сасвим јасно... Ево сада је стао... Погледај... Сада више не корача... Сада се умирио... Ево сада је кренуо... Тачно чујем његове кораке... И да ти кажем још нешто у поверењу: ја чујем шта људи говоре у својим становима...

КОВИЉКА: Чујеш шта комшије говоре у својим становима?

СТОЈАН: Све... Од речи до речи... Чак и када шапућу... Када се завуку под јорган... Све чујем...

КОВИЉКА: Па јеси ли и то рекао доктору?

СТОЈАН: Рекао сам...

КОВИЉКА: А он?

- СТОЈАН: Он само понавља: главу нећемо да дирамо... Јер ако дирамо можемо нешто и да покваримо... Знаш оне комшије са трећег спрата, оне за које смо мислили да су фини људи...
- КОВИЉКА: Петровићи... Фини људи... Увек ми се љубазно јаве на степеништу...
- СТОЈАН: Само тако изгледају... Знаш шта сам чуо: моли Бога да му умре мајка... И да наследи мајчин стан... Воли да се коцка. У дуговима је! И једини му је спас да му умре мајка и да прода мајчин стан...
- КОВИЉКА: Не могу да верујем...
- СТОЈАН: Ни ја... Али то су чињенице... Они Стефановићи што имају двоје деце из поткровља... Хоће да нам отму вешерницу и да се прошире у заједничке просторије... Незаконито... Договарају се већ данима како да нас преваре...
- КОВИЉКА: И ти то све чујеш?
- СТОЈАН: Све... Не могу ни да ти испричам шта све чујем... Срамота ме... Какав нам је комшилук да не верујеш... Колико ту има превараната, разбојника, прељубника... Све ја то чујем али шта вреди, не могу ја сам да истерујем правду. Нека буде свакоме према заслуги. Шта да се ради? Нећу да се мешам у туђа посла.
- КОВИЉКА: Тако фини људи
- СТОЈАН: Само на први поглед... Ти који се љубазно јављају „добро јутро комшија, како сте“ ти су најгори... Ти увек нешто смишљају иза леђа! Мора човек да буде опрезан. Лако се превари. Једна љубазна реч, један пријатељски гест и већ помислиш: то је пријатељ... А оно, најдрњи непријатељ. Само гледа да ти напакости и учини неко зло...
- КОВИЉКА: И шта још чујеш?
- СТОЈАН: Како птице разговарају на тераси?
- КОВИЉКА: Чујеш како птице разговарају на тераси?
- СТОЈАН: Да, сваког јутра... Док ти спаваш, ја станем поред прозора, сакријем се иза завесе и слушам... Птице оговарају чија је тераса прљава а чија је чиста... На чији прозор да слете и чију терасу да засеру... Из инага...

КОВИЉКА: Па јел' говоре и неке лепе ствари?

СТОЈАН: Говоре и лепе ствар, али ретко... Више о времену, да ли ће бити киша или сунце... И где да нађу храну... Некада се и удварају... Али ја то не слушам, то је њихова интима и нећу да се мешам у њихове интимне ствари... Ко се коме допада то се мене не тиче... То је њихова ствар... Ко кога вара? Мене то не занима...

КОВИЉКА: Није ти лако... Све чујеш, све знаш...

СТОЈАН: Није ми лако... По цео дан ми нешто шушти у глави... Често ме од тога заболи глава... Скупу цену сам ја платио за све ово!

КОВИЉКА: Вредело је.

СТОЈАН: И ја мислим.

КОВИЉКА: Доктор каже да ћеш оздравити само треба времена.

СТОЈАН: Доктор као доктор, каже: све је у реду... Нећу имати последица због те несреће. Односно среће! Што ме је згазио! Шта бих ја био да ме није згазио?

КОВИЉКА: Ништа.

СТОЈАН: Ништа. Обичан смртник, као и хиљаде других. А овако, ја сам пријатељ господина Министра.

КОВИЉКА: Интимни пријатељ.

СТОЈАН: Интимни пријатељ... Саборац у невољи... Светло на крају тунела!

КОВИЉКА: Поносим се тобом.

СТОЈАН: Свашта сам претурио преко главе за ова три месеца од судара, али вредело је... Нисам ти рекао: не идем више ни на рехабилитацију. Престао сам да узимам лекове.

КОВИЉКА: Зашто не узимаш лекове? Зашто си престао да идеш на рехабилитацију?

СТОЈАН: Нећу да човек помисли да ми је нешто наудио! Хоћу да верује да ме је усрећио! Он ме је усрећио зар не...

КОВИЉКА: Наравно... То је срећа у несрећи

Стојан направи болан израз на лицу.

СТОЈАН: Опет ме пробада... Изгледа да ребра нису добро зарасла! Али, ти знаш мене: што ме несрећа више бије ја сам све јачи и јачи! Главу горе, осмех на лице!

То је моја животна девиза! Зашто се тако вучеш по кући, зар не видиш колико је сати. Како су говорили наши стари: успећемо или ћемо пропасти! Са штитом или на њему!

КОВИЉКА: Успећемо! Све је спремно... Чорба је скувана, сарма је подгрејана, печење је у рерни, гибаница се загрева, вино се хлади...

СТОЈАН: Ја још увек нисам сигуран; дали си ти свесна шта ово вече значи за мене? И не само за мене... За све нас?

КОВИЉКА: То ми понављаш већ данима, месецима... Три месеца се припремамо за ово вече.

СТОЈАН: А мени се чини као да се то десило јуче. Све ме још увек боли као да се несрећа, односно срећа десила јуче! Шта год да гледам о чему год да размишљам стално ми је пред очима та сцена: ауто иде на мене, удара ме, ја летим у вис, одједном цео град је испод мене, људи гмижу улицама као мрави... Ја падам, тонем у асфалт... И онда пред очима белина, као нека густа магла свуда око мене. Топло, меко, као ушускан у мајчиној утроби...

КОВИЉКА: *(Луја неко тишћо)*
Патишпањ неће да се дигне!

СТОЈАН: Молим!

КОВИЉКА: Купио си бајата јаја! Неће да се дигне и готово!

СТОЈАН: Не знам да ли су јаја свежа или бајата али су најјефтинија! Лупај то јаче! Хоћеш да цела ствар пропадне зато што патишпањ неће да се дигне! Јаче лупај!

КОВИЉКА: Не могу боли ме рука!

СТОЈАН: Дај мени!

Стојан луја из све снаге...

СТОЈАН: Дигао се... Треба само имати јаку вољу и жељу... Снагом своје воље човек може да помера планине...

Док води овај дијалог Ковиљка улази и излази из собе односно одлази у кухињу и доноси јела која распоредује по столу. Стојан иде неирекидно за њом из собе у кухињу и назад.

КОВИЉКА: Рекао си да си купио пола јагњета а ово ми личи на олињалу мачку...

СТОЈАН: И мени је било сумњиво када сам куповао... Много ми је јагње било мршава али је зато и било јефтино... Слушао сам шта сељаци говоре. Они су се као домунђавали да их нико не чује... А ја стојим сто метара даље и све чујем... И ко је хранио јагњад вештачком храном и која су јагњад прележала заразне болести и где влада свињска куга, све чујем...

Звони тилефон.

СТОЈАН: Хало! Да мама, ја сам... Све је у реду још нису дошли! Чекамо их! Све смо урадили како си ти рекла! Хоћеш да чујеш Ковиљку!?

Ковиљка одмахује руком.

СТОЈАН: Не може сада да ти се јави, заузета је! Чим буде била слободна, јавиће ти се! Када долазиш? Једва чекам да те видим! Јавићу ти чим стигну. Јесте ово је велики дан за мене, за све нас! Узбуђен сам, како да нисам узбуђен. Пази када изађеш на улицу. Улице су клизаве да се не оклизнеш!

Стојан сјусџи слушалицу.

СТОЈАН: Моја мама! Толико брине како ће све проћи! Јако је узбуђена.

КОВИЉКА: Само ми је још она треба! На сву ову гужву!

СТОЈАН: Могла би да ти помогне... Брине због мене! Увек је бринула!

КОВИЉКА: И превише...

СТОЈАН: Тако је нежна и пажљива: сећам се када сам био дете! Дојила ме је до дванаесте године! Сва су деца носила у школу ужину; хлеб намазан машћу и посут алевом паприком! А ја сам сисао! Мама би дошла на одмор сели бисмо у парк на клупу и она би ме нахранила... Ја бих заспао у њеном наручју срећан и задовољан. И док су друга деца играла фудбал, ломила се и падала, ја сам спавао са главом на маминој сиси!

КОВИЉКА: Имао си тада дванаест година?

СТОЈАН: Па шта? Љубав мајчина нема цену. Та љубав се памти целог живота! Човек у животу може да има више жена али само једну мајку!

КОВИЉКА: Била је јуче, била је прекјуче... Долази сваки дан...

- СТОЈАН: Сав се тресем од узбуђења!
- КОВИЉКА: Смири се... Хоћеш да добијеш срчани напад?
- СТОЈАН: Не, све је у реду...
- КОВИЉКА: И прошле године си за Нову годину си завршио у болници, сећаш се... Био си на ивици инфаркта...
- СТОЈАН: Не посдећај ме на то... То ћу то да памтим до краја живота... Преместили су ме на ново радно место и то баш уочи Нове године... Од шефа архиве на обичног архивара... Срамота. После толико година рада... Свима тринаеста плата за Нову годину а мени ништа... Као грешка администрације... Свима топли оброк и превоз а мени ништа... Кажу: жена ти спрема сендвиче а и станујеш преко пута Министарства. Не користим превоз. Шта њих брига да ли ја користим превоз или не користим. То је моја ствар. Ја могу да дођем до Министарства, само да пређем улицу али могу и преко Земуна, ко може да ме спречи... Можда је мени zgodније да идем преко Земуна... Или преко Сурчина... Ко има право мени да одређује којим ћу путем да идем на посао...
- КОВИЉКА: Смири се, попи чашу воде... Скочи ће ти притисак!
- СТОЈАН: Ја сваки предмет, оверим, заведем, испишем јасним и прецизним рукописом... А они то све хоће да ставе у компјутер... Цела архива оде у компјутер... А то није исто... Када извадиш предмет из архиве, тај мирис устајале хартије, невидљиви облак прашине, избледело мастило, велики печати, то је нешто најлепше на свету. То је чар нашег посла... Сваки предмет има свој мирис. Ја по мирису хартије могу да препознам да ли је предмет заведен у архиву пре десет, двадесет, педесет година или је јуче стављен у архиву... А они хоће све да ставе у компјутер... Хоће да убију душу Писарници... То ћу да кажем Министру... Они мене терају на курс за компјутере. Мене који тридесетипет година радим у архиви. У Писарници се налази 10.241 предмет. Ја знам где се тачно налази сваки предмет. У коме орману, на којој полици у коме је реду... Жмурећи могу да нађем сваки предмет по редном броју... А они хоће све да ставе у компјутер... Хоће да нам убију душу тим компјутерима. Ја имам најлепши рукопис у целом Министарству. Моја слова су као наликана, као слике старих ренесансних мајстора.

Свако је слово лепота за себе... То сам ја вежбао тридесетипет година... А они сада хоће све то да униште... То ћу да кажем Министру! Када је било НАТО бомбардовање, када није било струје и када нису радили компјутери онда је Стојан био најважнија личност у архиви. Онда су се сви обраћали мени: Господине Стојане где је тај и тај предмет? Тада сам био добар... Чим нестане струје сви трче код мене у канцеларију... А када дође струја и прораде компјутери, сви ме забораве...

КОВИЉКА: Смири се, молим те... Потпуно си бео у лицу, руке ти се тресу... Хоћеш да ти измерим притисак...

СТОЈАН: Добро ми је! Врти ми се у глави, стеже ме у грудима, пробада ме са десне стране! Све ћу ја то да кажем Министру...

КОВИЉКА: Није он доктор да му говориш шта те све боли!

СТОЈАН: Ма не то, него ћу да му кажем каква је ситуација у Министарству. Како хоће да упропасте све оно што сам ја стварао годинама... Он је разуман човек. Он ће ме схватити и разумети. И заштитити. Зар не?

КОВИЉКА: Наравно, зато је Министар да се брине о својим службеницима и да решава њихове проблеме.

СТОЈАН: Довели су неку балавурдију у Министарство, неку децу... Они боље знају енглески него српски... Муцају на српском, цвркућу на енглеском. Еј, они између себе разговарају енглески... Ништа их не разумем шта говоре... И сви вуку у ташнама неке мале компјутере. Шта год их питаш, они немају своје мишљење, они извуку компјутер и шта каже компјутер. Мене не занима што о нечему мисли компјутер, мене занима шта они мисле, својим главама... Уопште не разговарају између себе, не свађају се, не дискутују, само шаљу поруке и меилове... Не испуштају из руку мобилне телефоне. Лудило! Разговарају истовремено на два, три телефона... Имају неке мале сакривене микрофоне, иду ходницима и разговарају сами са собом... Као лудаци... Кад одем у Министарство као да сам отишао у лудницу... Нико ни са ким не разговара. Они не пију кафу заједно! Доносе кафу из града у неким пластичним ћашама. Они пију кафу из пластичних чаша!!! Отпустили су све кафе-куварице. Кажу: то је бацање пара! Ставили су у ходнике метал-

не апарате, за кафу и сокове. Ја из металног апарата да пијем кафу? Као да пијем растопљено гвожђе. Не радим ја у челичани него у Министарству. И ти апарати се стално кваре. Притиснеш за кафу, тече кока-кола, притиснеш за чај, тече топла чоколада. Катастрофа!

КОВИЉКА: Катастрофа!

СТОЈАН: Ја сам у својој канцеларији имао мали електрични решо за кување кафе, цезву, шољицу од белог порцелана, сребрну кашичицу, своју кафу и свој шећер. Само сам користио њихову воду. Једнога дана све је нестало као да је у земљу пропало. Кажу: то је опасно држати у канцеларији због могућности пожара. Питам где сте склонили? Нико ништа не одговара само слежу раменима... !

КОВИЉКА: Попи чашу воде...

СТОЈАН: Ја да запалим архиву? Ја, који сам ту цео живот провео. Они ће је запалити својим компјутерима. Немам више са ким да попијем кафу... Немам више са ким да разговарам... Да ли је то нормална ситуација за једну такву озбиљну институцију као што је Министарство?

КОВИЉКА: Није.

СТОЈАН: Наравно да није! После тридесетипет година рада ја нема с ким кафу да попијем? Ко ме да се обратим за помоћ? Кога да упозорим на драматичну ситуацију?

КОВИЉКА: Ниси ми раније о томе причао?

СТОЈАН: Нисам хтео и тебе да увлачим у то лудило! Не можеш да помогнеш...

КОВИЉКА: Па хоћеш ли то све вечерас рећи?

СТОЈАН: Наравно, то ћу све рећи Министру... Данас сам га шест пута звао телефоном да проверим да ли долази? Није одговарао на позиве... Сигурно је био на седници владе... А да се јавио ја знам шта би ми рекао: „Драги пријатељу, једва чекам да се поново видимо“. Да ме је десет пута прегазео све бих му опростио због тих лепи речи! Да сам остао непокретан, инвалид у колицима... Љубио бих га у руку и био му захвалан до неба што ме је прегазео...

КОВИЉКА: Седи. Хоћеш кафу? Смири се!

- СТОЈАН: Замисли шта ти је судбина? Пешачки прелаз пун народа: жене, деца, старци, пензионери... Могао је да прегази њих десет! Ма каквих десет. Каквом је брзином возио могао је да прегази њих сто. Али не; Бог је био на мојој страни! Прегазио је само мене! Мене и никог другог. Како су ме само завидљиво посматрали остали пролазници који су преживели. Како су ми завидели када се прочуло да је то министарски ауто. Како су се и они подметали под браник. Гурали сами ноге под точкове. Као да и њих прегази. Али не вреди. Ја већ лежим на тротоару сав у крви... Нема шансе да прегази и неког другог...
- КОВИЉКА: Храбро си све издржао!
- СТОЈАН: Никада нисам имао среће у животу све до тог 15 октобра. А тада се коначно и мени осмехнула срећна звезда...
- КОВИЉКА: Ослабио си од тада десет кила! Истопио си се! Постао сенка!
- СТОЈАН: Шта да радим када немам апетит. Изгледа да ми је и желуцац страдао! Али, вредело је... Сада је све готово! Нема више неизвесности! Ово вече је круна мог живота... Сешћемо овако: ја, овако господин Министар. Очи у очи! И онда ћу му рећи све шта ми је на души!
- КОВИЉКА: Имаћеш храбрости да га погледаш право у очи?
- СТОЈАН: Да. Право у очи!
- КОВИЉКА: Свака част ја то не бих смела! Али ти си нешто посебно!
- КОВИЉКА: Ја се само плашим да се не предомисли у последњем моменту! Због пословних обавеза...
- СТОЈАН: Не... Све је у реду! Послао сам му и поруку: Питао сам да ли ће му сметати ако и моја мама буде ту...
- КОВИЉКА: Позвао си и маму?
- СТОЈАН: Па наравно... Такав догађај не може да протекне без маме! Она ми то никада не би опростила! Знаш колико се моја мама радује том сусрету. Каже мама: Стојане ја никада нисам видела ни додирнула правог Министра а камоли седела са њим. Tete a tete!
- КОВИЉКА: Tete a tete.

- СТОЈАН: Лицем у лице! Није то мала ствар.
- КОВИЉКА: Па јел' министар одговорио на твоју поруку...
- СТОЈАН: Није... Крај је године велика је гужва у влади... Говори се и о некој реконструкцији владе, сви су узбуђени... Али сам сигуран да ће ми одговорити... Значи, када ме је прегазио нисам му видео лице! Касније када сам обрисао крв и прашину са очију, гледао ме је оним својим топлим плавим као небо очима...
- КОВИЉКА: Да ли те је препознао?
- СТОЈАН: Како да ме препозна када ми је лице било сво криво!
- КОВИЉКА: А јеси ли ти нешто рекао?
- СТОЈАН: Како да кажем када сам био у шоку! А и плашио сам се да не помисли да сам се сам бацио под ауто! Да сам то урадио из интереса!
- КОВИЉКА: Бацио си се под ауто?
- СТОЈАН: Нисам се бацио... Видео сам из даљине велики министров ауто како се приближава пешачком прелазу великом брзином. И као да ми је дошло неко привиђење! Као да ми је неки глас који је долазио са неба рекао: ово је твоја животна прилика. Неће успети да заочи. Неко ће бити пегажен. Зашто то не би био ти?
- КОВИЉКА: Неки глас ти је рекао?
- СТОЈАН: Да неки глас ми је рекао: хоћеш да твоју срећу приграби неко други? Искористи прилику: спаси господина Министра и спашћеш себе! Господин Министар ће то знати да цени. Биће добро и за тебе и за њега! Боље да тебе згази него неког непознатог! Не испуштај срећу која ти је на дохвату руке... Ко зна да ли ће ти се икада у животу још указати оваква прилика. И онда сам се оклизнуо и пао под ауто.
- КОВИЉКА: Како си се оклизнуо када није падала киша!
- СТОЈАН: Добро, нисам се оклизнуо просто сам изгубио равнотежу... Када сам видео да његов мали вози службени ауто... Некако сам се нагнуо и изгубио равнотежу!
- КОВИЉКА: И нико да те придржи?
- СТОЈАН: Замисли, никога да ме придржи... Помислио сам у том тренутку: ако треба Министар некога да згази боље мене да згази, свога службеника него неког непознатог...

КОВИЉКА: Бацио си се под ауто... Како си ти само храбар човек! Ја то никада не бих могла!

СТОЈАН: Зато и немаш среће у животу! Да би човек дохватио срећу потребна је храброст и одлучност!

КОВИЉКА: Пре него што си се бацио под ауто...

СТОЈАН: Добро када инсистираш, бацио сам... Да спасем и њега и себе... Какав би то био скандал да је прегазио неког непознатог. Замисли наслове у новинама: „Господин Министар прегазио мајку са малим дететом“ или „Господин Министар прегазио млади брачни пар“ или „Господин Министар прегазио три пензионера“ или „Господин Министар прегазио трудницу“ или „Господин Министар прегазио двоје малолетних Рома“. Замисли коментаре Опозиције! Замисли реакције невладиних организација... Замисли реакције ОЕБСА, комитета за заштиту људских и мањинских права...?

КОВИЉКА: Страшно!!!

СТОЈАН: Страшно и ја мислим... А овако јеси ли нешто прочитала у новинама. Ниси. Нигде ни једна реч. Није да новинари нису долазили код мене да ме питају ко ме је прегазио? Долазили су, свакога дана. А ја, језик за зубе, ни реч. Никоме ни реч. И у полицији сам рекао: сам сам пао. Било је црвено на семафору ја сам крену и сам пао. Сам сам крив. Ја мислим да ће он то знати да цени?!

КОВИЉКА: Сигурно те је препознао... Виђате се се сваки дан у Министарству!

СТОЈАН: Није баш да се виђамо свако дан! он улази на један а ја на други улаз.

КОВИЉКА: Па јесте ли се видели после несреће?

СТОЈАН: Не називај то „несрећа“ то је срећа! Нисмо се видели. Како да се видимо када сам три месеца на боловању.

КОВИЉКА: Сетиће се он ко си ти када те буде видео...

СТОЈАН: Писарница је у подруму а његов кабинет на врху зграде. Када однесем нека документа у његов кабинет, оставим код секретарице... Јесте два пута сам за ових тридесетпет година од како радим у писарници ушао код Министра у кабинет, али он је нешто писао и читао није ни дизао главу, само је рекао: „Оставите то на мој сто“ Ја сам оставио и изашао!

КОВИЉКА: Спасио си му живот и каријеру. Он ће то знати да цени.

СТОЈАН: И ја тако мислим!

КОВИЉКА: Захваљујући теби још увек седи у владином Кабинету уместо у Падинској скели.

СТОЈАН: Тако некако. Али то је природна ствар. Зато и служе службеници. Да помогну својим Министрима. Да се нађу у невољи. И ако треба кривицу да преузму на себе.

Звоно на вратима.

КОВИЉКА: Ко је сада?

СТОЈАН: Господин Министар, дошли су мало раније од договореног! Нестрпљив је да ме види...

Опшори врати. У сиван уђе сиварија жена.

СТОЈАН: Мама ти си... А ја сам мислио... Добро да си дошла! Толико си ми недостајала! Сада ми је много лакше!

МАМА: Дошла сам да видим Господина Министра! Да му ја кажем неке ствари у лице!

КОВИЉКА: Мама, тек је седам а они долазе у девет!

МАМА: Да проверим како иду припреме? Ово је Стојане за тебе велико вече. Мора све да буде у најбољем реду

СТОЈАН : Знам мама, биће све у реду...

МАМА: Ти нећеш знати да разговараш са Господином Министром. Ја ћу бити ту да ти помогнем! Од ове вечери зависи цела твоја каријера... И не само твоја, свих нас. Е да ти је отац жив да па те види вечерас како би био поносан на тебе. Шта сте спремили за вечеру?

КОВИЉКА: Пилећу супу, печење...

Мајка проба сују.

МАЈКА: Ово ти називаш супом? Ово су сплачине! Ово ће да једе господин Министар? Хоћеш да упропастиш каријеру мога сина!

КОВИЉКА: Мама...

МАЈКА: Шта мама? Нисам ја твоја мама. Она то све намерно ради? Само да напакости теби и мени!

Мајка дохвати лонац са сујом и просије га у кантиу.

МАЈКА: Стојане, донеси ми миксер, шерпу, лонац, оштар нож... Ја ћу да направим шницле од соје и супу од мака! А за дезерт тарту од корења хмеља! Пићемо: сок од храста и кафу од жира. Мој оригинални рецепт: нема масти, нема холестерола, нема соли, нема зачина... Све производи из природе!

КОВИЉКА: Мама...

МАМА: И ово печење? Какво вам је ово печење! Треба јести дијетално! Ми морамо да чувамо здравље наших Министара, Од њиховог рада нам зависе наши животи! Ви нисте свесни какву сте обавезу преузели на себе!

(Баци печење у кофу)

Ово све треба бацити ово ја чисти отров. Ја ћу спремити праву вечеру! Да господина Министра не заболи ни стомак ни глава!

КОВИЉКА: Ја сам недељама спремала вечеру...

МАМА: Ако мислиш да знаш боље од мене да куваш изволи, кувај...

КОВИЉКА: Шта да кувам када сте ви све бацили!

МАМА: Опет сам ја за све крива. Увек сам ти ја за све крива. Стојане, да ли ти чујеш како она разговара са мном. Она ме непрекидно вређа! Ако вам нисам добра, идем ја!

СТОЈАН: Мама, куда идеш?

МАМА: На улицу, да се смрзнем у снегу док се ви овде будете проводили са Министром. Идем ја никоме нисам потребна. Идем јер овде мене нико не воли...

СТОЈАН: Мама, стани, ја те волим... Мама, куда ћеш?

Мајка бесно изађе из сџана.

Стојан џрчи за њом.

СТОЈАН: Мама, врати се! Мама! Мама!

Затјамњење.

ТРЕЋА СЦЕНА

Истѝа ѝпросѝорија.

Велики зидни сатѝ ѝоказује 8 часова. Сатѝ оѝкуца осам ѝуѝа.

Сѝојан нервозно шетѝа ѝо соби.

КОВИЉКА: Смири се! Седи! Плашим се да ти не позли од толиког узбуђења!

СТОЈАН: Како могу да седим када све у мени игра! Сав треперим од узбуђења! Где је мама? Шта мислиш да телефонирам мами?

КОВИЉКА: Немој да телефонираш... Само ћеш још више да се узбудиш! Хоћеш да попијеш један бенседин!

СТОЈАН: Може... Дај дуплу дозу! Руке ми се тресу... Када будем сипао пиће све ћу просути...

(Пије ѝилуле)

Сада ми је мало лакше! Молим те: да поновимо још једном све од почетка!

КОВИЉКА: *(Говори као ѝесмицу)*

Када зазвоне на врата, ја стојим лево ти стојиш десно! Ти отвараш врата, ја сам иза тебе, ти се са ѝим рукујеш, жени љубиш руку, ја прихватам капуте, кажем „добро вече“ и водим их у дневну собу...

СТОЈАН: Добро вече и добро дошли!

КОВИЉКА: Добро вече и добро дошли!

СТОЈАН: Ти идеш напред они су у средини ја идем иза вас, улазимо у дневну собу... Смештамо их на тресед... Он у средину ти са леве ја са десне стране, пазиш да госпођу не нагазиш на лаковане ципеле...

СТОЈАН: Јао, катастрофа?

КОВИЉКА: Шта је сада?

СТОЈАН: Заборавили смо најважније! Поклоне, заборавили смо поклоне... Они ће нама донети поклоне, извадиће их у поноћ а ми ѝима... Шта ћемо ми ѝима поклонити? Боже како сам могао да заборавим!

(Облачи кайуѝ)

КОВИЉКА: Куда ћеш?

СТОЈАН: Да купим поклоне...

- КОВИЉКА: Касно је, радње су затворене...
- СТОЈАН: Морам да зовем маму... знао сам да ће нешто кренути наопако... Толики труд и све оде дођавола...
(Телефонира)
Мама, Ковиљка је заборавила да купи поклоне за господина Министра! Шта да радим? Долазиш?! Ти си мој спасилац... Долази Мама, она има увек решење! Та златна огрлица коју носиш...
- КОВИЉКА: То ми је покојна мама поклонила за венчање... Заклела ме да се никада не одвајам од те огрлице...
- СТОЈАН: Скини је! Лепо је запакуј... То ћемо да поклонимо министровој жени...
- КОВИЉКА: Али то је наш породични накит, то је моја мама наследила од њене маме, ова од њене маме и тако сто година уназад... То нема цену! То је музејска вредност...
- СТОЈАН: Диван поклон за министрову жену...
- КОВИЉКА: Шта ће мама да ми каже!
- СТОЈАН: Јел' сада важнија твоја покојна мама или наша будућност?

Улази мама са великим ѓакетом.

- КОВИЉКА: Има у орману једна нераспакована кравата! Купила сам је на Кинеској пијаци... Теби, Стојане за Нову годину...
- МАМА: Кравата са кинеске пијаце! Да Господину Министру мој син поклони кравату са кинеске пијаце. Јеси ли ти нормална! Па шта ће он мислити о мом сину! Да се облачи на бувљаку! Ти ћеш све да упропастиш... Као и увек!
- СТОЈАН: Па шта да радимо, пропали смо!
- МАМА: Мирно, без узбуђења! Мама је ту да реши проблем!
Мајка извуче из торбе велики ѓакет лејо ујакован са црвеном машином.
- МАМА: Поклон! Поклон за господина Министра. То је уствари поклон који сам теби наменила али у овој драматичној ситуацију то ће бити поклон за господина Министра!

- СТОЈАН: Мама, ти си мој спасилац ти си мој анђео! Ковиљка је крива!
- МАМА: Знам!
- СТОЈАН: Хвала мама! Никада ти то нећу заборавити! Мама, да распакујемо да видим шта си ми купила...
- МАМА: Распакуј па ћемо после још лепше да запакујемо! То је прави поклон за Министра! Отвори!

Стојан отвара џакеџи.

- СТОЈАН: Дугачке гаће, за зиму!
- МАМА: Да ти не озебу леђа! Мама мисли на твоје здравље!
- КОВИЉКА: Роза боје!?
- СТОЈАН: Па шта, леп је дезен!
- КОВИЉКА: Господину Министру ћеш поклонити за Нову годину дугачке зимске гаће... и то роза!
- МАМА: Зашто да не, он иде по терену, по зими по ветру... Сине мој ако те Министар сутра узме за свог саветника, као човека од поверења, ти мораш да бринеш о његовом здрављу! Саветник мора да брине о његовом здрављу...
- СТОЈАН: Какав Саветник?
- МАМА: Ти! Ти ћеш бити његов саветник. Мој син саветник министра. Ја ћу га то замолити и он неће моћи да ме одбије!
- СТОЈАН: Мама, мислиш да је то могуће?
- МАМА: Апсолутно! Твој отац је радио у Писарници, твој деда је радио у Писарници, твој прадеда је радио у Писарници! Све за добробит државе. Сада је ред да мој син напредује! Да се уздигне! Зашто саветник? Заменик министра то је права звање за тебе! Мој син, заменик Министра то је оно право!
- СТОЈАН: Мама, мало ми је незгодно. Да ли ћу ја то умети? Нисам вешт са тим компјутерима а и енглески ми баш није...
- МАМА: Па јел' ти радиш у Енглеској или у Србији?
- СТОЈАН: У Србији, мама.

МАМА: Па шта онда има да говориш енглески . Говори српски да те сви разумеју... А и ти комјутери... То се све научи за три дана. Ја ћу да купим књигу са упутствима за рад на комјутерима... Ја ћу те научити... За седам дана знаћеш све о компјутерима... Радићеш боље од свих других! Ти си талентован и вредан само ниси до сада имао прилике да се покажеш! Ово је права прилика и мораш да је искористиш! Ово је прави поклон за Господина Министра! Ако ти се не допада, у реду! То је све због ње... Све радиш како она каже! Ако ти се не допада поклон онда у реду, идем ја...

СТОЈАН: Али мама, немој, остани...

МАМА: Ако ти је жена важнија од рођене мајке, идем ја... Жену можеш да нађеш на сваком ћошку! А мајку имаш само једну! Идем ја, видим да овде нисам добро дошла! Идем на улицу, са клошарима да чекам Нову годину... Да се смрзнем у снегу... То ми је хвала за све што сам у животу учинила за тебе! Што сам младост и здравље жртвовала за твоју каријеру. Четири пута сам се удавала да би ти имао оца. Храни куче да те уједе! То је моја судбина.

Мама изађе из сџана. Стојан џрчи за њом.

СТОЈАН:: Мама, мама, врати се!

Стојан се враћи у сџан.

СТОЈАН: Отишла је!

КОВИЉКА: Вратиће се...

СТОЈАН: Не могу мамин поклон да поклоним Министру... Увредиће се мама... Златна дугмад за кошуљу...

КОВИЉКА: Каква златна дугмад?

СТОЈАН: Твога тате...

КОВИЉКА: То ми је успомена од покојног тате...

СТОЈАН: Али ти то не носиш! Шта ће теби златна дугмад за кошуљу! Донеси и ону златну иглу за кравату...

КОВИЉКА: То је мени тата поклони да имамо за нашег сина када се роди!

СТОЈАН: Јел' ти сада важнији нерођени син или муж?

Ковиљка доноси дугмад и златну иглу.

СТОЈАН: Лепо запакуј!

Ковиљка ћочне да њлаче.

СТОЈАН: Зашто сада плачеш?

КОВИЉКА: Шта ће рећи тата када види да поклањам његове ствари које је он наменио нашем сину?

СТОЈАН: *(Загрли је)*

Не радим ја ово само због мене! То сам ти рекао сто пута! Све ово радим због нас. Да теби и мени буде боље! Знам да ти је било тешко када си престала да радиш! Знам да си се одрекла своје каријере због мене! Обећао сам ти да ћу у животу постати нешто велико и значајно! Да се поносиш са мном! Сада је дошао тај тренутак! Морамо да инвестирамо ако хоћемо да нешто добијемо у будућности! Ништа не пада са неба само од себе!

КОВИЉКА: Добро, само се плашим да се тата не наљути!

СТОЈАН: Како да се наљути када је мртав већ десет година...

КОВИЉКА: Можда гледа одозго...

Ковиљка ћочне да њлаче.

СТОЈАН: Зашто сада плачеш?

КОВИЉКА: Зато што немамо сина!

СТОЈАН: Имаћемо, обећавам... Имаћемо и сина и ћерку! Само мало стрпљења...

(Обилази око намешћеног сјола)

Нешто не ваља, нешто ми смета! Склони сребрни есејг стави онај обичан... Пластични!

КОВИЉКА: Зашто?

СТОЈАН: Зато што хоћу да виде како ми скромно живимо! Нема расипања и раскоши... Мора Министар да види како његови службеници живе скромно. Ако се расипамо питаће се одакле нам: Да нисмо нешто украли? Да не не бавимо неким недозвољеним пословима...?

КОВИЉКА: Изнела сам оно што имамо најбоље! Сребрни есејг, кристалне чаше, сатенски прекривач за сто...

СТОЈАН: То није добро! То ништа не ваља!

КОВИЉКА: Ово је прилика...

- СТОЈАН: Човек не бира прилику, прилика бира човека! Или је искористи или је пропусти... Онда жали целога живота!
- КОВИЉКА: Ја мислим...
- СТОЈАН: Немој ништа да мислиш... Ја сам онај који о свему размишља! И до сада никада нисам погрешно... Колико пута да ти кажем: бедна прошлост је иза нас, а сјајна будућност испред нас! Из подрума Министарства, из писарнице ја ћу се винуту високо до кабинета Министра. Шта ти мислиш да ли сам погоднија личност за заменика министра или саветника?
- КОВИЉКА: Мислим... То су одговорне функције... А ти имаш годину дана до пензије!
- СТОЈАН: Па шта? Френклин Рузвелт је био председник Америке до смрти...
- КОВИЉКА: Добро, Рузвелт је Рузвелт... И то је Америка! Тамо је све могуће!
- СТОЈАН: Ја сам тридесетпет година у Министарству, знам посао боље од сваког Министра! Министри се мењају а ја остајем! Заменик или Саветник то је мени свеједно! То је посао који ћу ја да радим левом руком! Ја знам где се у архиви налази сваки предмет. Жмурећи могу да нађем сваку фасциклу коју пожели Министар. Можда ипак Заменик. И онда када се Министар разболи или је на службеном путу... Ко га замењује, ко је Министар? Па наравно, Заменик... Заменик. А једног дана ја ћу постати и Министар?
- КОВИЉКА: Ти ћеш постати Министар?
- СТОЈАН: Да. Зашто да не? Имам манире, понашање... Знам са људима... Пратим политичка збивања код нас и у свету... Читам новине сваки дан. Гледам телевизију, слушам радио...

Затимњење.

ЧЕТВРТА СЦЕНА

*Истѝа ѝростѝорија. Велики сѝѝ на зиду ѝоказује деветѝ часова.
Ковиљка исѝред оѝвореноѝ ѝлакара исѝред оѝгледала исѝробава
хаљине. Повади све сѝвари из ормана и баѝи их на земљу...*

*Иза сцене нека ломљава, криѝи... Улази Сѝојан сав ѝоѝеѝан и
ѝрљав.*

КОВИЉКА: Шта се догодило!

СТОЈАН: Не питај, катастрофа! Дај лед и завоје!

КОВИЉКА: Сав си модар у лицу! Шта се догодило?

СТОЈАН: Пао сам низ степенице у светларник...

КОВИЉКА: Да зовем хитну помоћ!

СТОЈАН: Све је у реду... Избио сам зуб. Разбио сам нос. Ми-
слим да су ми напукла два ребра али све има своју
цену... Такве сам ти ја среће: још ми ребра нису ни
зарасла а већ сам их поново поломио...

КОВИЉКА: Како си пао?

СТОЈАН: Врата од лифта су била отворена...! Али није било
лифта!

КОВИЉКА: Па зар ниси видео да су врата отворена?

СТОЈАН: Нисам. Нема светла на степеништу!

КОВИЉКА: Како нема?

СТОЈАН: Нема. Ја сам га искључио... Када виде у каквој згради
живимо биће логично да ми понуди кредит за стан...

КОВИЉКА: А шта је са лифтом... Зашто не зовеш сервис!

СТОЈАН: Искључио сам и лифт... Али сам заборавио да сам
оставио отворена врата...

КОВИЉКА: Пењаће се пешице на двадесет други спрат?

СТОЈАН: Да. Да ли можеш да замислиш да Заменик министра,
односно будући Министар, станује у згради на два-
десет и другом спрату у којој не ради лифт!

КОВИЉКА: На све си мислио!

СТОЈАН: Ја месецима само о томе размишљам!

(Гледа кроз ѝрозор)

Нису још стигли али осећам да долазе сваког мо-
мента. Зваћу телефоном да проверим да ли су кре-
нули... Све смо се договорили зар не? Пази како их
гледаш! Поглед често говори све. Да ли некога во-

лиш или мрзиш све се виду у погледу! Држи широко отворене очи али не онако разгорачене да изгледа као да си се испрепадала што их видиш!

КОВИЉКА: *(Избечи се на њега)*
Овако! Да ставим повез преко очију! Да седим као мумија?

СТОЈАН: Опет се љутиш без разлога! Ја се трудим да ти помогнем! Мој успех је и твој успех! Ти знаш колико те ја волим! Ово је наш заједнички подухват! Немаш разлога за љутњу! Обрати пажњу да ти се руке не тресу! Посебно када сипаш супу! Могу помислити да имеш неких здравствених проблема, да узимаш нешто за смирење!

КОВИЉКА: Па и узимам!

СТОЈАН: Добро, али не морају они да знају! Пола Београда је на бенседину али се нико тиме не хвали! Чим отвориш врата, „добро вече, ја сам на бенседину“! Држи руке испод стола... Рукама притисни колена... Знам да некада хоће нога да ти се неконтролисано клати...! Валцер, поноћни валцер...

КОВИЉКА: Молим?

СТОЈАН: То нисмо вежбали...

КОВИЉКА: Какав валцер?

СТОЈАН: Па у поноћ... Када дође поноћ, када се честита нова година, после се увек одигра поноћни валцер... Ти ћеш играти са Министром а ја са министровом женом... Дођи да увежбамо...

КОВИЉКА: Шта да вежбамо? Знам да играм валцер...

СТОЈАН: Можда си заборавила... Ако почнеш да се саплићеш да газиш Министра по ногама, шта ће он помислити о нама... Ја као Заменик Министра и будући Министар морам да идем на балове, пријеме... Да се дружим са страним дипломатама... А ти не знаш да игра валцер? Како то све да радим ако ти не знаш да играш валцер.
(Пушта музику)
Дођи да вежбамо...

Ковиљка и Стојан играју.

СТОЈАН: Добро није сјајно, ниси баш Џинџер Роџерс али може да прође...

КОВИЉКА: Ниси ни ти Фред Астер...

Иза сцена галама, узвици...

„Комшија када ће да дође стируја“?

„Комшија, зашто не ради лифт“?

Звоно на вратима.

СТОЈАН: Долазе, ништа није спремно...

КОВИЉКА: Рекли су после девет...

СТОЈАН: Прошло је девет... Нестрпљив је да ме што пре види... Стани поред мене... Ја отварам врата, ти прихваташ капуте... Пазиш да не нагазиш госпођу на лаковане ципеле...

Стојан отвори врата.

СТОЈАН: Изволите, господине...

У стан уђе мали човечуљак у шареној хавајској кошуљи, што је комшија Саја.

САЈА: Комшија добро вече! Ја сам ваш комшија са спрата доселио сам се прошле недеље никога не познајем у згради... Двадесет година сам живео у Аустралији. Немам шећера, нестало ми је шећера за кафу а ја пијем слатку кафу па ако ви имате мало шећера да ми позајмите... Ако не попијем кафу заспаћу пре ноћи... А Нова година је... Није време за спавање!

КОВИЉКА: Изволите, седите, хоћете кафу?

САЈА: Може

СТОЈАН: Каква је то бука на ходнику!

САЈА: Зато сам ја и дошао да видим шта се догађа, нема светла на степеништу, лифт не ради... а Нова година је... Треба да позовемо мајстора за лифт...

СТОЈАН: Мајстора за лифт, ни говора... Ковиљка, дај ми ону ловачку пушку твога покојног тате да покажем тој багри како треба да се понаша! Хоће да ми упропасте план!

КОВИЉКА: Шта се догађа?

СТОЈАН: Пропалице! Лопови! Вуцибатине! Хоће да укључе светло! Да зову мајстора за лифт!

КОВИЉКА: Али, Нова година је!

СТОЈАН: Па шта ако је Нова година! Целе године седе у мраку па им баш сада треба светло! Ко додирне светло или лифт, разнећу му главу!

Стојан узима из ормана пушку и испрчава на степенунице. Ковиљка покушава да га заустави.

КОВИЉКА: Стани! Куда ћеш са пушком!?

Иза сцене два љуцања.

Саја се сакрије испод сивола. Појипуно је пресипрашен.

Сивојан се враћа у сиван са пушком која се дими.

СТОЈАН: Двојицу сам средио! Остали се разбежали... Нигде никог на степеништу! Сада је све у реду! Ја припремам ово три месеца а они хоће да ми упропасте. Намерно! Завидљивци, злбници! Такав ти је наш народ! Само гледа другом да напакасти!

КОВИЉКА: Ево кафа комшија. Где је комшија?

САЈА: *(Извлачи се испод сивола)*

Нећу да ометам сигурно сте у послу. Нова година је, долазе вам гости! Ја нисам одавде! Не знам ваше обичаје. Дуго сам живео у иностранству... Двадесет година у Аустралији... Јел' овде уобичајено да се пуца за Нову годину?

СТОЈАН: Више људи у Београду погине за Нову годину него у Авганистану за шест месеци!

САЈА: Ја сам нов, све ми је ново. . Али ја ћу се прилагодити... Ја ћу се навићи, само ми треба мало времена!

СТОЈАН: Пушку?

САЈА: Какву пушку?

СТОЈАН: Морате обавезно да купите пушку... Без пушке ви сте овде мртав човек...

САЈА: Ако треба, ја не знам, ја сам нов... Ако треба купићу и пушку...

СТОЈАН: И неколико кашикара за сваки случај! . Ово је Балкан... А зољу ставите у подрум...

САЈА: Какву зољу? Ја сам алергичан на осе.

СТОЈАН: Баш се види да ви нисте одавде... Зољу, ручни бацач, да можете да гађате са прозора, са сигурног... Да вас не виде бандити...

САЈА: Ја сада идем... Драго ми је да смо се упознали!

СТОЈАН: А шта сте ви комшија хтели?

САЈА: Ја... Ја нешто хтео? Ма не, ништа... Ништа нисам хтео... Ја сам само свратио онако да се упознамо... Ја сам се доселио прошле недеље! Живео сам годинама у иностранству... Никога не познајем у згради... Не стало ми је шећера... У згради нема светла, лифт не ради... Не знам да ли је то овде уобичајена ствар... Нема везе, идем ја! Као да нисам ни био.

- СТОЈАН: Ево и ракија... Не можете да ми дођете први пут у кућа да не попијете ракију!
- САЈА: Нећу да сметам! Живимо на истом спрату па сам мислио да се упознамо као људи...
- СТОЈАН: Нема у овој згради људи. То су све саме животиње!
- КОВИЉКА: Стојане, остави комшије на миру!
- СТОЈАН: Нису то комшије, то су зликовци! Ти води рачуна да ти у кухињи нешто не загори а ја ћу њих да средим! Ако треба да побијем пола зграде да ме цене и поштују! Урадићу то...
- САЈА: Идем ја сада. Драго ми је да смо се упознали! Ја сам двадесет година живео у Аустралији у Западној Каледонији тамо нема комшије на километре...
- СТОЈАН: То је место у коме бих ја волео да живим!
- САЈА: Месецима ни са ким не проговорите ни реч! Доморотци неће да разговарају са странцима. Аборици су јако неповерљиви према странцима. А и ја не знам аборицански језик. Тако да ако хоћете са неким да разговарате, ту су само корњаче и кенгури! Корњаче су много боље за дружење од кенгура! И много мудрије. Само ћуте и климају главом. Ништа не одговарају на ваша питања. Само ћуте и климају главом! Много сам се више дружио са корњачама него са кенгурима! Корњаче су дуговечније и та пријатељства дуже трају и много су постојанија. Са кенгурима никада не знате, они су страшно покварени. У тој Западној Каледонији има само море, небо и кенгури!
- КОВИЉКА: Море, небо и кенгури?
- САЈА: Знате једном сам оставио отворен прозор и када сам дошао кући нема телевизора, видеа, ер кондишна. Кенгур завукао руку кроз прозор и све однео! Ставио у торбу и све однео! Празна кућа
- КОВИЉКА: Кенгур?
- САЈА: Кенгур? Да лепа госпођо! И то не један него два! Док један носи ствари, други чува стражу! Све што узму ставе у торбу и праве се као да није ништа. И ако их полиција заустави немају ништа у рукама, полиција не гледа у торбу и увек се извуку! Најгори су бели кенгури!
- КОВИЉКА: Бели кенгури?

- САЈА: Да потпуно бели. То су такозвани валаби кенгури! Бели су па се не виде по дану! Ти што воле да краду! Дођу под прозор гурну руку и све покупе! Хвала за шећер и кафу... Знате ја сам се доселио прошле недеље никога не познајем...
- СТОЈАН: И боље што никога не познајете! Станари у згради су вам гори него ти ваши бели кенгури у Аустралији! Они и кроз затворени прозор све однесу!
- САЈА: Нећу да сметам! Драго ми је што смо се упознали! Комшија, ја имам велики фрижидер... пун је меса, то сам донео из Аустралије па мислим ако не дође скоро струја пропашће ми месо...
- СТОЈАН: А то вас мучи?
- САЈА: Не не, то више онако... Навикнућу се ја на све... Нема везе, нека пропадне месо. Није ни здраво јесте месо сваки дан! Не могу пешице на 22. спрат имам слабо срце! Али ако сви иду, ићи ћу и ја!
- СТОЈАН: Комшија, морате да вежбате... То је јако здраво за срце!
- САЈА: Драго ми је што смо се упознали... Волео бих да једном свратите код мене, ја сам у стану до вас. Ја сам живео и у Јужној Африци тамо нема кнегура али су велики проблем нојеви. Они вам скину телевизијску антену са крова куће за час... А када крену да беже нема шансе да их стигнете...
- КОВИЉКА: А шта ће нојевима телевизијске антене?
- САЈА: Немам појма! Воле да скидају телевизијске антене са крова куће. Ко зна куда их носе. Сигурно на неку бувљу пијацу. Продају, препродају, ко зна! Са нојевима се никада не зна!
- СТОЈАН: Комшија, нама вечерас долазе важни гости... Морам да идем да обиђем зграду. Да видимо шта ти зликовци раде! Да ми не припремају неку диверзију! Да их питам шта то они имају против мене!
- САЈА: Ако треба помоћ, ја сам ту да помогнем... Мислим, комшије треба да помогну једни другима да се нађемо у невољи...

Саја и стојан изађу са сцене.

Затимњење.

 ПЕТА СЦЕНА

Истѝа ѝросѝиориѝа као у ѝреѝходним сценама.

Велики сѝѝ на зиду оѝѝуца десетѝ часова.

Сѝојан нервозно обилази око сѝѝола, глѝеда кроз ѝрозор.

Ковиљка улази на сцену у веома леѝој и елегантѝној хаљини.

СТОЈАН: Већ је десет сати? Не знам зашто их још нема...

КОВИЉКА: Како ти се допада моја нова хаљина? Купила сам је специјално за дочек!

СТОЈАН: Катастрофа!

КОВИЉКА: Молим... Шта је катастрофа?

СТОЈАН: Твоја хаљина... Хаљина ти је свечана и делује скупо

КОВИЉКА: Па?

СТОЈАН: Хоћу да изгледаш скромно!

КОВИЉКА: Хоћеш рећи бедно!

СТОЈАН: Скромно... Не могу да разговарам са Господином Министром о мом постављењу за Заменика а ти изгледаш као да си изашла из модног журнала... Све је на теби скупо и отмено!

КОВИЉКА: А на теби је све јефтино и просто!

СТОЈАН: Спољни изглед није мерило човекове вредности! Скини те златне минђуше! Имаш на себи злата као да си покретна златарска радња. Не треба ти прстен и бурма... Остави само бурму! Стави нешто јефтино!

КОВИЉКА: Неку пластику!

СТОЈАН: Да, неке јефтине стаклене перле

КОВИЉКА: Друге жене ће ноћас носити бисерне огрлице а ја стаклиће!

СТОЈАН: Није важно... Њихови мужевѝ неће напредовати... Неће постати заменици Министра

КОВИЉКА: Добро.

(Скида минђуше)

Ово су ми омиљене минђуше. Поклон од моје маме! Када ѝх скинем као да сам гола! ... Заклела ме је да их никада не скидам... Да их скинем први пут када родим ћерку... И да их чувам за своју кћерку...

(Почне да ѝлаче)

- СТОЈАН: Зашто сада плачеш?
- КОВИЉКА: Зато што немам ћерку! Ко ме ћу да оставим минђуше! Шта ћу мами да кажем ... Где су ми минђуше
- СТОЈАН: Како да кажеш мами, када ти је мама умрла пре пет година?
- КОВИЉКА: Када одем горе, како ћу је погледати у очи, када ме буде питала: „Ковиљка где су ти минђуше?”
- Ковиљка ћочне да јеца на сав ѓлас.*
- СТОЈАН: Смири се... Шта је сада?
- КОВИЉКА: Ја никада нећу имати ћерку која ће да носи моје минђуше...
- СТОЈАН: Имаћемо и ћерку и сина... Полако не можемо све оједном! Прво морам да обезбедим услове... А то све зависи од мог положаја... Када постанем заменик Министра, односно Министар, све се мења! Имаћемо пуно деце... Пуну кућу... Али за то треба услови... Молим те; иди и промени хаљину. Обуци нешто скромно и неупадљиво! Не знам зашто их још нема... Бринем...
- КОВИЉКА: Хоћеш да обучем кецељу да изгледам као кућна помоћница!
- СТОЈАН: Шта год да обучеш ти изгледаш лепо!
- КОВИЉКА: Шта мислиш да обучем хаљину коју сам носила на матурској вечери?
- СТОЈАН : Одлична идеја! Ово одело на мени је моје матурско одело... Зар ми не стоји добро?
- КОВИЉКА: Фантастично... Ништа се ниси променио од матуре...
- СТОЈАН: Идем испред зграде да их сачекам... Знаш први сусрет је најважнији. Да одмах осете да су дошли код правих, искрених пријатеља.
- КОВИЉКА: Смрзнућеш се!
- СТОЈАН: Па шта... То је знак пажње, поштовања! Не радим ја то само из интереса. Ти ме разумеш... Скини те слике са зида...
- КОВИЉКА: Молим?
- СТОЈАН: Скини слике са зида!

КОВИЉКА: Зашто? То су слике које су купили моји родитељи!

СТОЈАН: Ако имамо новца да купујемо уметничке слике, шта ће ми онда унапређење? Зашто тражим већу плату? Зар то није логично питање?

Ковиљка скида слике са зида.

СТОЈАН: Размишљам још о нечему: овај велики персијски тепих из дневне собе да убацимо у плакар а ставимо на под неколико скромних простирки...

КОВИЉКА: Оних поцепаних...

СТОЈАН: Да, управо то...

КОВИЉКА: Тај тепих је поклон за венчање од мојих родитеља!

СТОЈАН: Ако имамо богату родбину која нам купује персијске тепихе... Зашто тражим унапређење? Треба мислити на сваку ситницу!

Поцеја неколико џајетџа на зидовима.

КОВИЉКА: Шта то радиш? Зашто цепаш тапете?

СТОЈАН: Нека види у каквом стану живимо и какав нам је стандард!

КОВИЉКА: Сада морам због тебе да мењам тапете у целом стану!

СТОЈАН: Када очекујеш велики добитак мораш нешто и да жртвујеш!

КОВИЉКА: Знаш онај виц: Јеверејин се недељама моли Богу: Боже дај ми да добијем седмицу на лотоу... И тако из недеље у недељу... Боже дај ми да добијем седмицу на лотоу... После десет недеља Бог изнервиран сиђе на земљу закуца на врата његовог стана и каже: „Па човече, уплати тикет већ једном“!

СТОЈАН: *(Гледа је озбиљно)*

Не разумем шта је ту смешно! Молим те немој за вечером да причаш те глупе вицеве! Посебно не о Јеврејима! Не смемо да рескирамо! Хочеш да се увреди! Хоћеш да направиш дипломатски скандал! Да испаднемо расисти. Скинхедси! Молим те немој да причаш те увредљиве вицеве!

КОВИЉКА: Ма то је само шала!

СТОЈАН: Шала? Од које ми се диже коса на глави! Молим те ћути целе вечери! Тако си најпаветнија! Поштеди нас вечерас и оних твојих еротских вицева! Ја не знам какав је његов однос са женом! Какав је њихов сексуални живот? Може помислити да нешто знамо и да правимо алузију на њихове односе у кревету!

КОВИЉКА: За еротику чујем само у вицевама...

СТОЈАН: Молим те још једну ствар: не помињи ко је с ким у граду! Ко је кога преварио? Ко је кога оставио? Шта знаш, можда ту има нечега што се и њега тиче! Нешто што ће га повредити! Ја не знам да ли он има љубавницу или нема! Не знам и не интересује ме! Не знам какво је његово схватање морала!

КОВИЉКА: Добро! Могу ли да причам о јелу и рецептима?

СТОЈАН: Ни говора! О рецептима, о кувању! Ужас! Испашће да држиш предавање његовој жени, да је критикујеш зато што она не кува... Смента ти што се они хране по отменим ресторанима! То може да буде разлог за њихову међусобну свађу! А ја то не желим!

КОВИЉКА: А о деци?

СТОЈАН: О деци, ни реч! Ни за живу главу! Разговор о деци је веома осетљиво питање! Мене је прегазио његов син, испашће као да се ја нешто жалим, као да му нешто замерам. Далеко до тога. Ја сам му захвалан што ме је прегазио! И ако треба нека ме прегази још десет пута. Све ћу ја издржати! Испашће да не волимо децу! Начин васпитања, избор школе, ангажовање родитеља, то су све деликатна питања! И сами родитељи не могу око тога да се сложе! Најгоре је када неко са стране ко не познаје породичну ситуацију даје савете! А посебно неко ко нема своју сопствену децу...

КОВИЉКА: Ти си за то крив!

СТОЈАН: Молим те о томе смо разговарали хиљаду пута... Ја нисам неодговоран родитељ! Прво стандард па дете! Јеси ли читала у новинама колико је напуштене деце без родитеља? Колико се беба годишње нађе у контејнерима? У последње време, свакога дана читамо о напуштеним bebана нађеним на њивама у капијама, бунарима...

КОВИЉКА: Молим те престани!

- СТОЈАН: Тебе увек погађају чињенице... Ја сам ти лепо рекао: све у своје време!
- КОВИЉКА: Али ја немам више времена, године пролазе... Моје другарице већ имају унуке...
- СТОЈАН: Па шта? Јел' су срећније од тебе? Погледај колико је младих наркомана, малолетних убица, дечије прости-туције... То је све због неодговорних родитеља! Ја сам спавао са мамом у кревету до своје осамнаесте године! Јесам ли ти некада о томе причао?
- КОВИЉКА: Ниси. То први пут чујем вечерас? Спавао си са мамом у кревету до своје 18. године?
- СТОЈАН: Да, шта је ту чудно? Зато сам постао одговоран и зрео човек који води рачуна о својим поступцима! Сва си црвена у лицу! Добићеш херпес! Овде нема поправног ! Ово је утакмица која се игра само једно полувреме! Нема продужетака, нема пенала! Немамо право на грешку ни ти ни ја! Умало да заборавим: о гардероби ни реч! Шта се носи, шта је у моди, како је госпођа обучерна... То је веома клизав терен! Укуси се разликују... Можеш нешто речи што ће је повредити. Ако те нешто питају ти кратко одговарај са „да“ и „не“! или је можда још боље: само климни главом! Климни главом, то је у реду, уз љубазан осмех...
- КОВИЉКА: Помислиће да сам глуво-нема!
- СТОЈАН: Ја сам ту да ти помогнем!
- КОВИЉКА: Мука ми је, повраћа ми се!
- СТОЈАН: Немој сада да се разболиш, молим те! Мислиће да си то урадила намерно! Целе године си здрава а онда, баш вечерас када они долазе, разболиш се! Сувише је провидно! Румени су ти образи, то је сигурно од температуре, али лепо ти стоји! Не мораш да се шминкаш и да стављаш пудер! Немој све сијалица да буду укључене! Да не испадне да расипамо струју. Ти знаш колико је струја скупа...
(Одврне неколико сијалица)
Идем да проверим да ли је на степеншту све у реду... А ти пази да у супи не буде нека кост. Можда он има вештачку вилицу само ми треба да му протеза пукне док вечера код нас... Узео сам само домаћа пића! Нема вискија, цина, вотке, тих скувих пића! Нећу да помисли да расипамо!

Ковиљка поново почне љасно да љлаче.

СТОЈАН: Зашто сада плачеш?

КОВИЉКА: Због оне напуштене деце у контејнерима!

СТОЈАН: Смири се! Молим те, смири се! Новине не пишу увек истину! Новине лажу! Тако се боље продају! Ако те виде уплакану, шта то говори? То је слика наших односа у породици! Ту значи нешто не функционише! Зашто улагати у кадар који нема сређене породичне односе! Можеш да плачеш када они оду! Али немаш разлога за плач! Ово ће бити једно срећно и успешно вече за све нас!

Звоно на вратиима.

СТОЈАН: Коначно... долазе... Да ли је све спремно...
(Дубоко удахне ваздух и отвори вратија)
Изволите господине Министре... Ми вас чекамо...

У сџан уђе комишија Саја.

САЈА: Ја се извињавам што поново сметам цури ми вода из фрижидера, бацио сам до сада шест кила меса, имате ли ви неку крпу да покупим воду да не упропастим молерај код суседа.

КОВИЉКА: Сада ћу ја да нађем да ли одговара једна „магична крпа“

САЈА: Може и магична и обична! Ја сам навикао све сам да радим! Ја сам неколико година живео у Кибуцу. И све сам сам радио. Брао крушке и јабуке, а пушка на леђима. Мало береш, мало пуцаш! Као и ви комшија. Ви сте се вечерас напуцали!

СТОЈАН: Имам да их доведем у ред. Да их постројим и сви да ми се клањају када силазим низ степенице...

САЈА: Ја ћу да вам вратим крпу само да обришем воду. Ја се извињавам, ја се нисам госпођи представио, комшија Саја!

КОВИЉКА: Комшија, јесте ли ви запослени или сте у пензији?

САЈА: У пензији, али понекад и радим... Када ме позову. Када је хитан случај?

СТОЈАН: Шта сте ви? Водоинсталатер? Електричар?

САЈА: Не... Медицински техничар... Радио сам годинама у породилишту!

КОВИЉКА: У породилишту?

САЈА: Ја сам медицински техничар! А по ужој стручности бабица! Када сам се уписао у средњу медицинску школу нико нас није ни питао који одсек желим! Ја сам хтео да будем лаборант! Али због грешке у имену...

СТОЈАН: Какве грешку у имену?

САЈА: Ја се зovem Саја! Покојна мама је желела да роди черку а тата дечака! А онда су се договорили да ми дају име Саја, тако да може да се третира и као мушко и као женско! Када сам конкурисао у средње медицинску, када су примили моја документа, неко је видео да пише Саја и написао у рубрику “женско”. Није било места за лаборанте и тако су ме уписали за бабице. И ако сам ја желео да постанем лаборант... Нико ме није питао и тако... Завршим школу! Али по потреби свашта знам и свашта радим! Не стидим се никаквог посла! Моја професија је тражена радио сам свуда по свету... Ја сам пропутовао пола света: Африка, Азија, Индија, Кина, Авганистан... Порађао сам црне, беле, жуте... Када некеме треба помоћ, ја сам ту...

КОВИЉКА: Кога имате од даљне фамилије! Јесте жењени? Имате децу?

САЈА: У младости сам доживео несрећну љубав. То ме је обележило за цео живот. Женио сам се три пута, само да је заборавим. Али нисам имао среће у љубави! Знате како се каже: “Прва љубав заборавља нема”. Прва ме је жена преварила са кумом, друга са поштаром, а трећа... О томе ми је најтеже да причам... Овој првој сам био спремна да опростим. Па и ако се заљубила у венчаног кума, у реду... Кум ми је као род! Остаје све у породици! Друга се заљубила у поштара! . Сваки дан стижу нека писма, телеграми... А ја немам никакве фамилије, а поштар сваки дан у кући... Ја нисам ништа сумњао! Много сам је волео! Одем да платим телефонски рачун у пошту, кад тамо на гомили писама њих двоје... Нисам могао да верујем својим очима! Мислио сам умрећу од туга. Онда у Хитној помоћи док сам се лечио од шока упознам дивну девојку, високу, лепу, паметну... Као да је изашла из

модног журнала! Медицинска сестра. Одмах се заљубим и оженим... Не прође ни месец дана од свадбе, дођем једног дана кући кад она у кревету са касирком из самопослуге. Обе голе као од мајке рођене! Мрак ми је пао на очи! За мало да се самоубијем! И да бих преживео отиснуо сам се у свет... Да је заборавим! Прошао сам свет уздуж и попреко. Али се нисам поново женио! Имао сам прилика, не могу да кажем, посебно када сам живео у Кибуцу!

КОВИЉКА: Живели сте у Кибуцу?

САЈА: Да, шест година! Ту се не зна ко је мушко ко је женско! Сви су све! Имао сам намеру да се оженим само нисам знао ко је ко! Сви се исто облаче исто се чешљају. Па сам се плашио да не погрешим! Да не запросим неког погрешног!

СТОЈАН: Зато ви живите сами?

САЈА: Да, потпуно сам... Зато ми је веома битно да знам ко су ми комшије на спарату... Не дао Бог неке несреће, да помогнемо једни друге... Кибуц је чудо! Ту сам зарадио пензију, али ми исплаћују у шекелима. То је због боравка у Кибуцу! Рачунали су ми скраћени стаж! Знате у Кибуцу, једног дана си кувар, други дан ореш и садиш, а трећи дан, специјалац... Ја ћу да вам вратим крпу само да обришем воду! Знате у Кибуцу нема мушко и женско, један дан си мушко, један дан си женско... Зато се и нисам оженио. Шта ја знам ко је мушко а ко је женско! Знате како се каже: „боље добро обешен него лоше ожењен“

КОВИЉКА: Шта ћете? У данашње време мора човек да се сналази!

САЈА: Мислио сам комшија, да помогнем као комшија, ако хоћете, имам нешто експлозива, чувам у фрижидеру, онај пластични, што може свуда да се залепи, као жвакаћа гума, врло је практичан, залепите на нечија врата и док трепнеш одоше врата и сви зидови! Да вам позајмим на одређено време док не средите ове ствари на степеништу па ћете после вратити... Није журба!

ШЕСТА СЦЕНА

Све је истио као и у претходним сценама, само велики сат на сцени показује 11 часова.

У сатан уђе Стојан са пушком која се пуши.

СТОЈАН: Средио сам их... Нигде никога... Нико да провире из стана... Знају да сам добар човек, знају да нећу пуцати на децу, па шаљу децу по хлеб и млеко... Кукавице! Не брину што могу деца да настрадају... Имам ја стрпљења. Ушанчили се... Чекају. Видећемо ко ће дуже издржати... Све ћу да их изрешетам! Има да их изненадим на спавању. ! Да их побијем док се не разбеже и не посакривају по становима, док се не утврде и не ушанче! Онда ће ми требати теже наоружање да их истерам из њихових јазбина!

КОВИЉКА: Смири се. Шта ти је? Остави ту пушку!

СТОЈАН: Они вире кроз прозор и чим виде да сам оставио пушку они ће да истрче на ходник! Чујеш ли нешто?

КОВИЉКА: Не. Ништа не чујем!

СТОЈАН: Ја све чујем... Чујем све шта се договарају... Хоће да зову полицију... Нема полиција паметнија посла... У целом граду се пуца, па шта? Нова година је! Стално нешто бургијају... Ко зна шта спремају... Они увек говоре што не мисле а мисле што не говоре. Не могу баш све да чујем велика је бука... Могу да избуше зидове па да виде шта се догађа у нашем стану... И када дође Министар, ето њих... Зашто ниси обучена? Господин Министар само што није дошао! Иди и обуци се. Не знам шта се догађа! Зашто их нема? Телефонирам нико не одговара!

КОВИЉКА: Јеси ли звао на мобилини?

СТОЈАН: Звао сам, искључен је... Плаши ме да није господин Министар начуо да је дошло до побуне у солитеру...

КОВИЉКА: Какве побуне?

СТОЈАН: У нашем солитеру! Ово се може сматрати неком врстом побуне... Ако ја нисам у стању да одржим ред у згради у којој живим када ћу одржати ред у држави када будем Министар! Сигурно је то. Неко од ових завидљиваца из зграде је телефонирао Министру да је у згради нестабилно и опасно стање и човек се предомислио...

- КОВИЉКА: Не верујем! Па ко зна да нама долази Министар?
- СТОЈАН: Ко зна? Па сви знају. Овде сви све знају... Стајали су испред зграде у реду да сачекају Мимнистра и да му кажу своје жеље и молбе! Једва сам их растерао! Морао сам да пуцам у ваздух изнад њихових глава да се разиђу... Замисли дође господин Министар а оно ред људи испред зграде! Свако има нешто да пита и нешто да моли! Један тражи пензију, други дечији додаток, трећи кредит за стан, четврти накнаду за сахрану, молбу од ослобађања пореза, цивилно служење војног рока, отпремнину за одлазак у пензију... Знаш какав је наш народ. Гледа да искористи сваку прилику и да добије нешто преко реда.
- КОВИЉКА: То је њихова ствар!
- СТОЈАН: Није то њихова ствар... То је и мој проблем! Шта ће Министар мислити о мени? Какав је то недисциплинован народ, каква је то зграда у којој живим? Зашто не влада ред и мир? Ја сам за то одговоран?
- КОВИЉКА: Смири се... Остави комшије на миру! Нису они тако лоши. Има међу њима и добрих и поштених људи...
- СТОЈАН: И ти си...
- КОВИЉКА: Шта сам ја?
- СТОЈАН: И ти си на њиховој страни.
- КОВИЉКА: Ма шта причаш?!
- СТОЈАН: Знам ја да је завера ширих размера... Да је узела маха... Шири се као заразна болест. Ако је не сасечеш у корену сви ћемо се разболети... Чиме су те поткупили?
- КОВИЉКА: Не разуме о чему причаш?
- СТОЈАН: Мени је било сумњиво што се ти стално виђаш са оним Видићем са другог спрата... Неки дан сам те затекао испред њихових врата
- КОВИЉКА: Ишла сам да наплатим заједничке трошкове... Одржавање лифта, прање степеништа...
- СТОЈАН: Реци: шта су ти обећали?
- КОВИЉКА: Нико ми ништа није обећао.
- СТОЈАН: Издајник у рођеној кући... То не могу ни да замислим... Издаола ме је рођена жена!

КОВИЉКА: Ти си полудео...

СТОЈАН: То и они говоре... Зато је неколико њих и остало без главе... Ја сам полудео а ви сте нормални... Није него... Код кога долази Министар, код вас или код мене?

КОВИЉКА: Смири се, молим те.

Стојан јој нагло њоцења кошуљу.

КОВИЉКА: Шта ти је шта то радиш? Поцепао си му нову, свилену блузу...

СТОЈАН: Јеси ли озвучена?

КОВИЉКА: Молим

СТОЈАН: Имаш не себи микрофон... Значи, тако они знају шта се све догађа у нашој кући? Где је микрофон?

КОВИЉКА: Какав микорфон?

СТОЈАН: Сигурно су поставиле оне бежичне... Али пронаћу ћу ја...

Почне да њређура сивари.

КОВИЉКА: Стојане, смири се... Шта да радимо, види на шта нам личи стан... Ште ће рећи господин Министар?

СТОЈАН: Морам да будем сигуран да нас нико не прислушкује... Где су бубице?

КОВИЉКА: Нема никаквих бубица'

СТОЈАН: Сигурна си?

КОВИЉКА: Апсолутно

СТОЈАН: Како можеш да будеш тако сигурна... Дођи, стави руке овде, испред мене...

КОВИЉКА: Шта ти је?

СТОЈАН: Дођи... На детектор лажи! Гледај ме право у очи. Не трепњи! Дај ми руке... Ако осетим да ти се руке тресу или да ти се дланови зноје значи да лажеш...

КОВИЉКА: Али мени се руке стално тресу... И дланови ми се стално зноје...

СТОЈАН: Дођи. . И да знаш... Ово није игра. Ово није игра истине и лажи... Вечерас се одлучује моја судбина, морам да будем сигуран да не лажеш... Како се зовеш?

- КОВИЉКА: Ти мене питаш како се ја зovem...
- СТОЈАН: Да ја тебе питам како се зовеш
- КОВИЉКА: Па ваљда знаш како се ја зovem: Ковиљка!
- СТОЈАН: Добро... Колико имаш година
- КОВИЉКА: Нећу да ти кажем!
- СТОЈАН: Добро. Један негативан поен... Како ти се зове мајка?
- КОВИЉКА: Стојанка
- СТОЈАН: Отац
- КОВИЉКА: Драгољуб
- СТОЈАН: Ко те је заврбовао да радиш против мене?
- КОВИЉКА: Стојане, ово нема никаквог смисла... Ти знаш...
- СТОЈАН: Ништа ја не знам...
- КОВИЉКА: Стојане колико смо ми у браку?
- СТОЈАН: Какве то сада има везе?
- КОВИЉКА: Тридесет година... Да ли сам икада учинила нешто против тебе?
- СТОЈАН: Људи се временом мењају...
- КОВИЉКА: Напустила сам посао и каријеру због тебе...
- СТОЈАН: Због мене?
- КОВИЉКА: Посвађала се са својим родитељима због тебе...
- СТОЈАН: Због мене?
- КОВИЉКА: Немамо децу...
- СТОЈАН: Због мене?
- КОВИЉКА: Да због тебе... Зар није доктор рекао да је са мном све у реду...
- СТОЈАН: Доктори греше! И они су људи као и сви остали... Ево узми мој случај... Ауто од три тоне је прешао преко мене а ја читав... Као нов...
- КОВИЉКА: Стојане, ја те волим... Ти си мој муж и ја ћу све учинити за тебе...
- СТОЈАН: Мислиш да ме тим сентименталним причама жедног преведеш преко воде...? Нису те довољно добро обучили. Прозрео сам ја ваше намере... Одавно ја тебе пратим... Ти на пијацу, ја за тобом... Гледам шта купујеш и с ким се договараш! Ти код фризера, ја

стојим на ћошку и гледам... А фризер, маше кроз ваздух оним великим маказама, стално се нагиње и нешто ти тихо, да нико не чује, говори на уво... Кујете заверу... Јасно! Ти у касапници а ја у берберници... Али гледам кроз прозор... А касапин оштри нож и показује ти како је све спремно за обрачун... Све је мени јасно... Ти у Банци а ја на симсу, држим се за олук и гледам одозго! Ко те плаћа?

Звоно на вратицима.

СТОЈАН: Долази, стани поред мене... Ја отварам врата. Ти стојиш иза мене, ја прихватам капуте, ти кишобран...

Стојан отвори вратица, испред вратица је његова мама.

МАМА: Стојане све сам ти опростила. Она је крива за све, али нећемо сада о томе... Господин Министар само што није стигао... Неки људи са капуљачама се шуњају степеништем... То је сигурно обезбеђење... Дошла сам да ти кажем: док говориш са господином Министром мораш да га гледаш у очи! Право у очи! Не смеш да скренеш поглед ни лево ни десно. Тако ће он да види чврстину твог карактера. Нема скретања ни лево ни десно. Гађаш право у мету. У центар мете! Ја сам спремила вечеру за господина Министра. Шницле од соје и супа од мака! А за дезерт торта од корења хмеља! Пићемо: сок од храста и кафу од жира! Донела сам и две кашикаре. Купила сам их прошле недеље на Бајлонијевој пијаци, Продају сељаци испод тезге... Да се нађе ако нас нападне она багра са ходника... И ево ти неколико паштете...

СТОЈАН: Каквих паштета...

МАМА: Оних малих, округлих... Да их посејеш по степеништу... Када станеш, оде нога док си трепнуо...

СТОЈАН: Мама, како си ти добра. Ти си прави анђео. Ти на све мислиш... Ти си мој спас. Шта бих ја без тебе! Дај ми те паштете да их разбацм испред станова... Да видим да ли ће онда да излазе на степениште када дође Министар! Осећам у себи неку чудну снагу. Спреман сам ако треба да се обрачунам са целим светом. Ово вече је круна моје каријере... Мама, морам нешто да ти кажем у поверењу: Ковиљка није прошла на дентектору лажи!

- МАМА: Знала сам!
- СТОЈАН: Она ме је издала!! Ковиљка! Моја рођена жена ме је издала. Ја већ дуго сумњам. Али сам се вечерас коначно уверио. Она је са њима...
- МАМА: Она је са њима! Знала сам. Од увек сам знала да је она са њима... Ја сам ти то увек говорила. Чувај змију у недрима док те не уједе! И то баш вечерас?!
- СТОЈАН: Баш вечерас... Када се одлучује моја судбина...
- МАМА: Све је то испланирано. Ништа то није случајно
- СТОЈАН: И ја тако мислим! Она је издајница.
- МАМА: Вежи је за столицу да јој судимо!
- КОВИЉКА: Стојане, јеси ли ти полудео!?
- Стојан везује Ковиљку за столицу.*
- Звоно на вратима. Уђе комшија Саја.*
- САЈА: Комшије, опростите, да вратим крпу... Шта се овде догађа?
- МАМА: Суђење! Судимо издајнику! Комшија, добро је што сте дошли... Ви ћете бити сведок на овом суђењу... Драга моја, снајо, дела имају последице. Како посадиш тако ћеш пожњети! Мислиш да је мени у животу било лако... Шта сам ја све претурила преко главе. Али увек дете ми је било на првом месту. Ти сада хоћеш да мене одвојиш од мога детета. То није нико ме успело па неће ни теби! Када ми је први муж погинуо, Стојан је имао десет година.
- СТОЈАН: Мама немој о томе да причаш! Знаш колико се ја узбудим!
- МАМА: Стојане немој себе да кривиш за татину смрт. Он је теби ударио шамар а не ти њему! Комшија Саја, мој први муж је био добар човек и добар отац. Вредан, радан. Доносио је списе из Министарства кући и радио по целу ноћ. Имао је диван рукопис, најлепши у целој Писарници. Стојан је то све наследио од њега. Само једном се заборавио... Послао је Стојана у трафику по цигарете, дете као дете купило погрешну марку цигарета а он, тај мој вољени муж и отац мога детета, ухвати га за руку и опали му шамар. Свих пет прстију се видело на образу мога сина.

- СТОЈАН: Мама! Није тата ништа рђаво мислио... Ја сам га толико волео!
- МАМА: И превише... Не знам шта је мислио али знам шта је урадио! То нисам могла да му опростим. Пушио је „Дрину“ а дете купило „Мораву“... А он несретник завршио у Сави... Реке су му дошле главе. Слушао се на мосту преко Саве, на “ Газели”. Точак се на аутомобилу разлабавио и отпао. Пробио је ограду моста и право у Саву, и он и аутомобил. Штета за аутомобил, био је скоро нов, једва да је прешао десет хиљада километара. Кожна седишта, каско осигурање, металик боја... Права штета...
- САЈА: Што ти је судбина!
- МАМА: Мој други муж је био диван човек, душа од човека! Много сам га волела! И он је јако волео Стојана, али је више волео коње. Имао је ергелу коња! И мирисао је на коње. А ја сам алергична на тај мирис! Сва се осипем по лицу и телу! На несрећу није био пажљив. Јахао је кроз шуму а предходне ноћи је била олуја, једно дрво је пало на пут којим је он јахао свакога дана. Јадник, поломљена кичма и врат. Нисмо били у браку ни месец дана!
- САЈА: Несрећан случај!
- МАМА: Несрећан случај! А био је тако добар и драг човек. Као да се све заверило против мене! Судбина ми је окренула леђа! Срећа се претворила у несрећу! Радост у тугу! А опет, детету је потребан отац. Потребно је мушко у кући! Мој трећи муж је био савршенство... Муж каквог би свака жена пожелела... Висок, црн, леп, богат... Обожавао је море... Имао је велики брод, јахту... 13 метара дугачку... Молила сам га да поведе Стојана са нама на крстарење. А он ни да чује... Каже, упропастиће му дете јахту... Изгребаће лакован под... од махагонија... Махагони му је важнији од детета! Јесам ли ја крива што он није знао да плива? Имао је јахту а није научио да плива! Што га нису научили родитељи да плива? И када се јахта преврнула док смо били на крстарењу по Црном мору, није му била спаса! Ја сам на време обукла прслук за спасавање. А његов прслук, пробушен. Ваздух се издувао и он на дно! Као камен. Две недеље

смо га тражили док смо га нашли. А када смо га нашли. Само смо га пола нашли! Једну ногу и једну руку. И пола главе! Остатак појеле рибе! Била сам очајна! Онда сам срела мог четвртог мужа... Обожавао је Стојана... Били су као два другара... Молила сам га да научи Стојана да плива. Имамо базен у дворишту а дете не зна да плива! Молила, молила, а он ништа... Никада да нађе довољно времена за дете... Све му је било прече. Једнога дана, неко га је пријавио полицији... И када је полиција дошла да га ухапси, кренуо је да бежи! И скочио је са крова наше зграде у базен. Али је неко у међувремену испустио воду из базена! Он није приметио. Био је кратковид, а није волео да носи наочаре! Забио се два метра у бетон. Морали смо пнеуматским чекићем да развалимо цео базен. Штета за базен, италијанске плочице...

САЈА: Драга госпођо, ваш живот је тужна прича! Да сам писац написао бих роман о вашем животу... Трилогију...

МАМА: Неко има среће у животу а неко је предодређен за патњу! Код мене је дете, увек било на првом месту... Тако је било, тако ће бити! Ево скоро целог живота не скидам црнуну. Ма да не могу да лажем: волим црно, мислим да ми лепо стоји! Ова прозирна чипка је баш лепа

СТОЈАН: Мама, лепо ти стоји црнина... Мени се допада!

МАМА: Све сам ја то урадила због свог детета... А онда си дошла ти да све поквариш... То што сам ја годинама градила ти хоћеш да срушиш! Ко председава судом... Хоћете ви комшија да будете Председник судског већа?

САЈА: Не знам да ли ћу ја то умети?

МАМА: Ми ћемо вам изнети доказе а ви на основу доказа донесите пресуду...

СТОЈАН: Али мама...

МАМА: Нема милости за издајнике...

СТОЈАН: Мама, али ја је волим!

МАМА: Заволећеш и другу...

КОВИЉКА: Стојане, учини нешто... Ја те волим...

МАМА: Претвара се... Улагује се... Мисли да ће нас обманути... Она је змија са анђеоским лицем.

Са радија се емитује тиха музика.

Изнада музика престаје.

ГЛАС СА

РАДИЈА: Драги слушаоци емитујемо најновије вести... На данашњој седници Републичке владе, премијер је донео одлуку о реконструкцији владе. Укидају се поједина министарства, а поједина министарства се спајају... Више детаља о реконструкцији владе у нашим наредним вестима...

Затимљење.

СЕДМА СЦЕНА

У предњем делу сцене Мама и комшија Саја наздрављају чашама.

У задњем делу сцене Ковиљка њлаче, стојан је ишеи.

МАМА: Честитам, били сте изванредан председник судског већа... Објективан, непристрасан, строг и праведан...

САЈА: Да није мало престрога казна?

МАМА: Казна је сасвим примерена злочину...

САЈА: Њој је то први прекршај. до сада није кажњавана... Можда смо могли да то претворимо у условну казну...

МАМА: Све од ње зависи... Ако се буде пристојно понашала...

Ковиљка брише сузе.

Стојан је ишеи.

СТОЈАН: Па добро није строга пресуда... месец дана ћеш бити затворена у викендици на селу... Ја ћу те посећивати... Обриши сузе, немој да плачеш...

КОВИЉКА: После тридесет година брака ти си ме се тако лако одрекао...

СТОЈАН: Ниси имала примедбе на суђење!

КОВИЉКА: Очекивала сам да ме ти браниш а не да ме нападаш!

МАМА: *(Саји)*

Ви сте тако диван комшија и добар човек. Ви сте тако пажљиви према Стојану. Ви сигурно много волите децу?

САЈА: Обожаваам... Свашта сам прошао у животу, свашта доживео и видео, али нисам имао срећу да имам своју рођену децу. Порађао сам стотине жена. Грлио туђу децу... А своје немам... Таква ми је судбина и ту се ништа не може...

МАМА: Судбина... Окрутна судбина! Изволите, спртемила сам шумске гљиве са преливом од боровница...

САЈА: Боровнице? Боровнице буде у мени сећања на најлепше тренутке из мога детињства. Мој отац је био шумар. Живели смо на Старој планини код Пирота. Често сам са татом ишао у шуму да беремо боровнице. Држао ме је нежно за руку, показивао ми је

шумске стазе и трагове дивљих животиња. Тату сам јако волео, мада је умео да буде непријатан када се напије. Тукао је маму и мене до бесвести. А често се напијао. Једног дивног јесењег дана док је сунце својим зрацима обасјавало врхове дрвећа, ишли смо кроз шуму и брали боровнице. Угледао сам један велики грм препун боровница који је блистао у пламену од Сунца и рекао сам: „Тата погледај овај диван грм препун боровница“. Тата је кренуо према том грму, несрећник, није видео, медвеђа јазбина је била прекривена грањем и лишћем. Ја нисам стигао да га упозорим да сам предходног дана, док сам чистио пут ту набацао грање и лишће... Он је стао и пропао, директно медведу у чељусти. Није јадник стигао ни „А“ да каже! Када смо га нашли, а нисмо ништа нашли, остала само шумарска торбица од зечје коже и унутра моја и мамина слика. То чувам као најдражу успомену...

СТОЈАН: Ако хоћеш ја ћу да напишем молбу за помиловање... Да наведем све олакшавајуће околности...

КОВИЉКА: Остави ме на миру!

СТОЈАН: Не разумем, зашто се љутиш? Ја те волим...

МАМА: Срећан је човек који има шта да памти и чега да се сећа... Изволите куглоф! Како више волите са млеком или без млека?

САЈА: Моја драга мама је правила куглоф са млеком, најбољи куглоф у граду... После татине смрти преселили смо се у град... Мама је надничила по кућама. Радила од јутра до мрака да би нас исхранила... Једнога дана простирала је веш на тераси, богати господин у чијој је кући радила јој је пришао с леђа, она се отимала и пала је са терасе, директно на бетон испред господинове куће...

МАМА: Ужасно

САЈА: Ја сам следећег јутра сачекао тог господина у његовој башти, док је коси траву, и електричном косилицом прешао неколико пута преко њега... И онда сам побегао у иностранство и тамо провео више од двадесет година. Ја у граду никога не познајем. . Нико мене не зна... Ја водим усамљенички живот... А то није добро за човека у мојим годинама... Ја сам жељан нежности и топлине породичног огњишта.

- МАМА: Човек у вашим годинама мора да има породицу... А ви сте тако осећајна и добра душа. А и детету је потребан отац. Драги господине, деца ни када не одрасту. Мајке морају да воде рачуна о својим синовима целог
- СТОЈАН: Ковиљка, хоћеш ми опростити?
- КОВИЉКА: Не знам... Можда једног дана...
- СТОЈАН: Ноћас свет као да се изврнуо наопачке... Тамо где је била глава, сада су ноге, где је био плафон сада је под... Мени је таква збрка у глави...
- САЈА: Драга госпођо то што сам вас срео то је најбоље што ми се догодило у протеклој години...
(Клекне испред ње)
Да будем искрен у протеклих десет година. Ако смем, ја бих вас замолио за вашу руку... Хоћете да се удате за мене?
- МАМА: Какво изненађење? Ја сам одмах осетила да сте ви човек мога живота... Наравно ја пристајем да будем ваша жена... Стојане, Стојане, пољуби тату...

Затамњење

ОСМА СЦЕНА

У сџану су Сџојан и Ковиљка.

СТОЈАН: Боже, да човек не поверује... Мама је нашла мужа а ја оца. И то тако изненада... Тако сам срећан због мамине среће... Чуда се догађају у новогодишњој ноћи... Због овог радосног догађаја у породици, помилована си... Све ти је опроштено! Ковиљка јел' си срећна?

КОВИЉКА: Срећна сам наравно да сам срећна...

Звоно на вратиима

СТОЈАН: Ко је сада?

Сџојан гледа кроз сџакленце на вратиима.

СТОЈАН: Министар са женом... Шта ћемо сада?

Ковиљка скочи, брише сузе...

КОВИЉКА: Отвори врата...

СТОЈАН: Ни говора... Не отварај врата...

КОВИЉКА: Шта ти је сада?

СТОЈАН: Тихо говори... Да нас не чују... Нисмо код куће!

КОВИЉКА: Како нисмо код куће? Човек је дошао на дочек Нове године код нас... Позвао си човека...

СТОЈАН: Нисам ја позвао човека на дочек Нове године, ја сам позвао Министра, А пошто он више није Министар...

КОВИЉКА: Па шта?

СТОЈАН: Када сутра дође у министарство нови министар И сазна да сам ја чекао Нову годину са старим министром који више није министар... Шта ће он мислити о мени? Да ја браним стару политику? Да му одмах на почетку мандата стављам клипове у точкове. Да сам опозиција? Реметилачки фактор. Ти ништа не разумеш! Нисмо код куће И не отварам врата...

Звоно.

Сџојан и Ковиљка седе нејомични.

Кораци који се удаљавају.

СТОЈАН: Отишли су... Сада можемо да одахнемо и сами да дочекламо нову годину... Зар није најлепше да будемо сами... Ти и ја...

КОВИЉКА: Сваке године смо сами.

СТОЈАН: Дођи да те загрлим... Знаш, оно када си говорила о деци... Да ти и ја добијемо сина и ћерку... Можда је ово згодна прилика... Да покушамо...

КОВИЉКА: *(Одушевљено)*
Да покушамо... Ово је права прилика... Идемо у спаваћу собу...

Стојан и Ковиљка крену у спаваћу собу.

Звоно на вратима.

СТОЈАН: Ко је сада?

Стојан вири кроз сјајне на вратима.

КОВИЉКА: Ко је?

СТОЈАН: Неки човек не познајем га...

КОВИЉКА: Отвори, ко зна о чему се ради?

Стојан отвори врата.

У сјајну уђе човек обучен у црно одело са великом шашином у руци...

ЧИНОВНИК: Стојан Дроњак?

СТОЈАН: Да ја сам...

ЧИНОВНИК: Овај је рачун за вас...

СТОЈАН: Какав рачун?

ЧИНОВНИК: Рачун за штету коју сте направили на аутомобилу. Рачун да платите штету! Аутомобил је озбиљно оштећен у судару са вама. Прецизније речено: потпуно слупан! То је скуп аутомобил. То је државни аутомобил. Морате да платите штету, каже нови господин Министар.

СТОЈАН: Да платим штету? Каже нови господин Министар?

ЧИНОВНИК: Да. Ако не платите штету идете у затвор! Ви сте оштетили државну имовину! То је кажњиво по закону... Ви сте у Полицији признали кривицу?

СТОЈАН: Да, ја сам у Полицији признао кривицу!

ЧИНОВНИК: Ви сте прелазили улицу на црвено светло ван пешачког прелаза?

СТОЈАН: Да, ја сам прелазео улицу на црвено светло ван пешачког прелаза!

ЧИНОВНИК: Онда ништа није спорно! Морате да платите штету.

СТОЈАН: Каже нови господин Министар?

ЧИНОВНИК: Да. Каже нови господин Министар! И још је нови господин Министар рекао да вам честитам Нову годину и да пожелим све најбоље вама и вашој породици... Са жељом да вам Нова година донесе срећу и благостање...

Гласови иза сцене:

„Комшија када ће да дође сипруја“?

„Комшија, када ће да проради лифт“?

Стојан приђе зиду и скине џушку. Рејетира џушку и крене према излазним вратима сјана.

СТОЈАН: Драга моја господо сада ћу ја вама да покажем ко је Стојан Дроњак, виши, стручни архивар! Научићу ја, све вас, памети! Има да вас опаметим за цео живот. Ко остане у животу?!

Стојан излети из сјана.

Изван сцене неколико појединачних џуцњева, затим рафална палба, звук авионских мотора, експлозија бомби...

Узбуђени гласови, вика, полицијске сирене.

Затим појављуна тишина.

Сказалке сја на сцени се поклоје. Сја избије дванаест удараца.

На сцену улеће машкаре. Певају неку новогодишњу песму, играју око глумаца уз звуке поноћног валцера.

КРАЈ